

LACAN OVER SYMPTOOM / SINTHOOM

in de seminaries

samenvatting door
Lieven Jonckheere
09-10-16

SEMINARIE I

MOI = Σ

Sém I, 22

- Moi = structuré comme un Σ
- Moi = Σ humain par excellence
- Moi = Σ privilégié
- Moi = la maladie mentale de l'homme

Mijn interpretaties

- Gaat niet zonder Ik – gaat dus niet zonder Σ
Ik minimaal houden = Σ minimaal houden
- Enige Σ zonder sens??
- Cf. later Joyce's literair ego = sinthoom!!

PSYCHOSE EN Σ

Case Lefort 'Le Loup' = schizofrenie zonder Σ

Sém I, 122

Schizofrene structuur van relatie tot wereld

- allerlei fenomenen qui peuvent se terminer en psychose
- Maar geen enkel echt schizofreen Σ

Cf. psychose ordinaire = psychose zonder echte psychotische Σ

NEUROSE EN Σ = TERUGKEER VERDRONGENE = SENS

Neurose Σ

Sém I, 137

Σ = satisfaction sexuelle détournée

lk: sens Σ is dus seksueel

3 tijden neurose Σ vorming

Sém I, 180

(cf cybernetica – Lettre volée addenda??)

- Oerverdringing
- Verdringing = Nachdrängung
- Terugkeer verdrongene = Σ

Sens Σ

Sém I, 182, 208-209

- Σ = trace incomprise (geen sens??) (cf. hiëroglief??)
 Σ = parole latente
- Σ prend sa valeur (sens??) par sa réalisation S = intégratie in histoire du sujet
quand la parole est incarnée dans l'histoire du sujet
nachträglichkeit sens Σ = aura été

3 Symptoomvormingsmechanismen Freud

Sém I, 286

- Verdrängung
voorwaarde voor Σ vorming
 - Oerverdringing
 - Verdringing
 - Terugkeer verdrongene = Σ
oa via Verdichtung (en Verschiebung)
- Verdichtung
= terugkeer verdrongene naar het model van de Ubw formaties (droom, lapsus, witz)
- Verneinung
moi = Σ ?? – het imaginaire Σ

Σ als Ubw formatie

Sém I, 293, 308

- Parole véridique/vraie = sens ($\leftrightarrow$ discours courant, waarin contradictie speelt)
In droom, lapsus, witz én Σ
- Toch onderscheid (cf. Sint-Augustinus: *verbum* is een type van *signum*)
 - droom, lapsus, witz = *verbum*
 - Σ = *signum*, sur la base de l'organisme

Positie sujet tov sens du Σ **Sém I, 39**

Sujet met die sens van Σ assumeren
Refus sens Σ zorgt voor probleem

Wolvenman **Sém I 53**

- Tijd 1: Niet realiseren Oedipus
 - Verwerfung genitale – blijft op anale positie staan
 - Weigering homopositie – vanuit Castratieangst
- Tijd 2: (sens) Σ intestinales

Trauma en Σ **Sém I, 215**

- I Prägung=frappe
traumatische beleving
- S névrose infantile
 - Reprise I Prägung in jeu du S
 - S integratie van I Prägung schudt het subject dooreen
I Prägung wordt retroactief=nachträglich traumatisch
- Σ
 - Retour refoulé
 - Qqchose se détache du sujet

ÜBER-ICH EN Σ

Sém I, 220-222

- scission S systeem – niet integreren van een deel van het S systeem → Ubw
- scission in dat geïntegreerde stuk van het S systeem cf moslim patiënt Lacan
 - Geschiedenis
 - totalitaire moslimwet (religieuze=juridisch) – met oa “dief = hand af!”
 - Trauma: Hoort dat vader een dief is
 - Splitsing totalitaire moslimwet (religieuze=juridisch)
 - 1 énoncé wet op voorplan – en wordt geïsoleerd van rest van de wet kan 1 énoncé van die wet niet integreren – begrijpt 1 énoncé totaal niet nl “dief = hand af!”
 - rest S referenties (van die wet) onderhevig aan déchéance (geen moslim meer zijn??)
 - Σ = Hemmung: schrijverskramp
Niet geïntegreerde énoncé van totalitaire moslimwet keert terug als Über-Ich (dus voor zichzelf geldend, niet voor vader)

Herhalingsdwang Σ

Sém II, 84

Primair proces = onlust voor Moi

En toch blijft dat primair proces zich via het Σ manifesteren (jenseits??)

Σ als Ubw formatie

Sém II, 150, 151

Σ meer analoog dan identiek met Ubw formaties

- Gedeeld
grammaire / structuration (Gestructureerd als een taal)
- Verschil = economisch
 - Droom/lapsus/witz
 - gelokaliseerd in tijd
 - slechts deel van de activiteit van het subject
 - Σ
 - inséré in een globale economie van het sujet
 - s'étale sur plusieurs champs

cf. later

- droom/lapsus/witz = Sinn
- Σ = Sinn + Bedeutung

Über-Ich en Σ

Sém II, 158

Moslim patiënt Lacan

- Geschiedenis
 - Islamwet – met oa “dief = hand af!”
 - Trauma: hoort dat vader dief is
 - Suspension à l'égard de la loi coranique
weigert te begrijpen waarom “dief = hand af!”
- Σ (Hemmung) – doordat die ene onbegrepen énoncé van de wet als Über-Ich werkt:
Schrijverskramp = zelf hand af
(naar aanleiding van wat?? Zelf iets willen ‘stelen’?? masturbatie??)

Overdeterminering Σ als Ubw formatie

Sém II, 166

Cf. Irmadroom = formation symptomatique

Coalescence van 2 series

- Parole = S = dialoog/discussie met Fliess
 - sexuel = série féminine
- resulteert in sens sexuel

Σ in L-schema

Sém II, 191, 266

- S- as:
 - Geen weerstand langs kant sujet
sujet interprète le point où il en est = analytici noemen dat 'resistance'
 - Σ = parole (latente) qui cherche à passer, insistance (van de drift??) (herhaling??)
– en dat moet délivré worden
- I-as: dubbele weerstand tegen parole qui cherche à passer
 - Moi=ego – m
 - Image – i(a)

Σ en waarheid/sens

Sém II, 368

- Σ = vérité mise en forme, structurée in termen van S en s
 Σ = précipitation dans un matériel S
→ Σ = signification
- Σ = envers d'un discours

SEMINARIE III

Σ IN NEUROSE

Σ in hysterie (Dora)

- Dora
 - Kleine hysterie – weinig Σ, Σ s'interprètent légèrement
 - Σ nl Afonie = Fonction orale soustraite à ses usages habituel
 - anatomie imaginaire (via S!!)
 - (Hemmung, cf. vide créer)
 - achtergrond/sens
 - Freud
 - mr K afwezig is → (eten?? Spreken en dus moet Dora niet meer spreken, want Mr K is er niet meer
 - Lacan:
 - Identificatie Dora met Mr. K
 - Objectliefde Dora tov Mr K nadert object de son désir (mevrK) te dicht – Mme K teveel présence
 - Mme K die haar vader zo goed kon pijpen
 - (cf. witte lichaam = orale object van de borst – waartegenover Dora met de mond vol tanden staat)
 - grote hysterie
 - Situation se décompose
4de verdwijnt (Mr K??)
 - gevolgen
 - passage à l'acte tov Mr K
 - petit syndrome de persécution tov vader

Σ in mannelijke hysterie (Eissler case)

- Σ = espèce de grossesse S
- Achtergrond (sens)
 - fantasma (zwangerschapsfantasma): ben ik in staat om voort te planten
 - trauma: gevallen van tram??

Σ in case Kris

- Σ = schrik voor plagiaat
 - Hemmung??
- Interventie Kris
 - Komt tussen in realiteit: je pleegt niet echt plagiaat, het is zelfs de ander die jou plagieert
- Acting out = verse hersentjes eten (gaan kijken waar ze op menu staan)
 - Renouveler le Σ
 - Montrer de quoi il s'agit – qqchose se montre

Σ en sens / retour refoulé

- Oerverdringing
- Verdringing
 - kinderneurose vooraf (niet in psychose??)
pulsion (féminine, passivante) a déjà été mise en jeu dans différents points de sa symbolisation primordiale – pulsion al gesymboliseerd (Bejahung!)
- Terugkeer verdrongene
 Σ én andere fenomenen = Ubw formaties: droom/lapsus/witz Ubw formatie
 - Principe: refoulement = retour du refoulé
 - Wat keert terug
 - Pulsion verschijnt weer (???)
 - langue qui exprime le refoulement (retour refoulé)
al die Ubw formaties zijn gestructureerd als een taal
 - Freud (Afweerpsychosneurosen): choses ne sont plus formulables parce qu'elles sont formulées ailleurs nl in Σ
 - overdeterminering Σ
 - 2 S ketens – Σ = (verdrongen) keten blijft verder lopen/draaien in les dessous, blijft zijn eisen/vordering (créance) stellen
 - Σ gefundeerd op rapport complexe van système entier tot système entier, van univers S tot univers S
 - Σ = calembour (beter dan witz, omdat het bij calembour om lalangue gaat)
 - Calembour kan cheville zijn van Σ – specifieke calembour die niet mogelijk is in ander linguïstisch systeem (lalangue = alle calembours die in een taal mogelijk zijn)
 - Diableries, niques van de S, recoupements singuliers vanuit homonymie → unité van destin en Σ
 - Implication Signifiante du sujet in Σ
Sujet est composé de S, oa $\Sigma=S$ – dus Σ is sleutelsteen in S compositie van het sujet
 - Therapie/interpretatie
 - Compléter vocabulaire du sujet ($\neq$ interpretatie??)
 - Invocation ($\neq$ interpretatie??)
s'adresse à tous les S qui composent le sujet, y compris ses $\Sigma=S$
 - Resultaat
 - Sujet extrait de son implication signifiante dans le Σ
 -

Σ IN PSYCHOSE

Σ bij Schreber

- Begin – Prepsychotische Σ
 - moment fécond
Période de Trouble / profonde/cruelle/douloureuse perturbation de son expérience / confusion panique
 - tout un ensemble Σ symptomatique
 - Meestal slechts reconstructie achteraf
 - Questions/significations en mécanismes lijken identiek aan neurose
'wat wil vrouw?'
rien ne ressemble autant à une symptomatologie névrotique qu'une symptomatologie pre-psychotique (psychose ordinaire??)
 - centrale fenomeen
 - confrontatie met probleem dat ook in neurose/hysterie speelt: Vrouw
 - perplexiteit tov 'vrouw', omdat er een S betekenaar ontbreekt (perplexiteit tov afwezigheid betekenaar)
 - overspoeld door beeld "hoe schoon moet het niet zijn om een vrouw te zijn ..."
(dit is toch al psychotisch??)
- kanteling – psychotische Σ
 - Schreber: délire en hallucinaties
 - Ubw étalé, naar buiten gebracht
Niet meer PA tussenkomen (klassieke positie, die geldig blijft – nog QP à tout traitement)
 - 2 kanten
 - délire paranoïa:
 - verzoening met vrouw zijn = vrouw van God
 - initiatief van A als sujet = A wil iets (dat ik zijn vrouw word) en wil dat wat hij wil geweten is (coming out nodig)
intersubjectiviteit
 - hallucinaties schizofrenie:
 - intersubjectiviteit speelt zich in psychose in Imaginaire af, als entre-je in relatie tot A die zich in het veld van S als kleine ander gedraagt
– S tot het niveau van I verlaagd
 - commentaire continu des actes, écho de la pensée (in QP vanuit A??)
via usage taquinant du S
cf. onderbroken zinnestjes: ander begint zin en sujet (moi??) moet die aanvullen
(cf. enigma van sujet tov ontbrekende S wordt voortdurend herhaald in dat I spel met ander)
 - (psychose ordinaire??)
mannelijkheid vinden via als ob identificatie
vermijdt délire + hallucinaties
 -

Anders in psychose dan in neurose??

- Bij neurose sens Σ vanuit verdringing in 3 tijden
 - Oerverdringing
 - verdringing
 - terugkeer verdrongenein psychose geen oerverdringing en dus ook geen verdringing met terugkeer verdrongene – in neurose komt sens Σ vanuit iets anders tot stand
- Belang parole in Σ psychonévrotique (dus ook psychose, volgens Freud)
- Σ altijd met signification (ook in psychose?)
- Délire benaderd volgens het model van het neurotisch Σ
cf. Overdeterminering vanuit rapport complexe van een S systeem met ander S systeem
- mechanisme Σ vorming
 - niet projectie
 - wel ce qui a été rejeté du S réapparaît dans le R
-

Σ IN PSYCHOSOMATIEK

Macalpine

bv Huiduitslag gezicht bij 'verjaardag' van bepaald gebeuren

- caractéristique d'un temps (of conflict)
- Direct
 - zonder dialectiek, intermediair
 - en dus ook zonder mogelijke interpretatie, equivalent
- ingeschreven (inscription/empreinte) op 'le tableau matériel'

psychosomatisch Σ = symbool

correspondeert direct met iets uit verleden subject

(dus directe correspondentie, en niet verschoven en verdicht)

SEMINARIE IV

Fantasma en Σ **IV, 118**

Fantasma Kind geslagen

- Vader slaat kind dat ik haat
 - Herinnerd in overdracht
 - Verschijnt in alle Σ constitutifs de la névrose (dwangneurose)
- Ik word geslagen door vader
 - Niet herinnerbaar in overdracht
moet gereconstrueerd worden
- Een kind wordt geslagen

Fantasma (en castratie) en Σ **Patient Lacan (Perrier???)** **IV, 362**

- Seksuele insistance vader tov moeder
 - moeder repousse met al haar kracht
 - moeder vit la situation comme victime
- Se fantasme à la place de la mère
 - victime (du père) à la place de la mère
 - “baise-la un peu moins”
- Σ = soort feminisering/homoseksualisering (geen homo!!)

Karaktertrek $\neq \Sigma$ **IV, 270**

- Andere functies
- Er spelen andere structurele verhoudingen
(cf. Freud over Character)

Σ = sujet als question articulée mais pas articulable

IV, 391-392

neurose

- sujet stelt question zonder te weten dat het die stelt (articulé mais pas articulable – cf. désir)
 - hystérie
wat betekent mijn sekse? (dat ik mij kan voorstellen als man/vrouw)
 - dwangneurose
wat betekent mijn leven? (dat ik mij kan voorstellen als levend/dood)
- sujet wordt zijn eigen question – zonder te weten dat het in die vraag 'is'
 Σ = levende elementen van die vraag
 - op 2 vlakken
 - in zijn lichaam
 - in zijn geest
 - op 2 niveaus
 - elementair = quasi alfabetisch
(directe impact van een woord?? Σ als symbool??? Psychosomatiek???)
 - hoger = syntactisch – met metafoor&metonymie
 Σ als Ubw formatie

Fallische fase en Σ

IV, 123

- fallische fase
 - fallus = I element ...
... waardoor subject tot Symbolique du don geïntroduceerd wordt
 - meisje = $-\varphi$ $\rightarrow$ Oedipus $\rightarrow$ jongen = $-\varphi$
- Σ = equivalenten van φ = $+\varphi$??

Dora hystérie Σ

IV, 136-146

vanuit vraag: wat is een vrouw?

Dora kan niets zeggen over zichzelf, als sujet – als vrouw

- petite hystérie = acting out
 - Structuur = 2 driehoeken
 - driehoek Dora / MrK/MmeK
Benadert objet vrouw (MmeK) via identificatie met man (MrK)
 - identificatie Ik van Dora met Mr
 - MmeK = objet du désir voor Dora = vraag van de vrouwelijkheid
Dora wil enkel geliefd worden door MrK in de mate dat MmeK iets voor hem is (zijn objet du désir)
 - Driehoek Dora / vader / Mme K
 - Impuissance vader om objet manquant ($-\varphi$) aan Dora te geven = carence phallique van vader $\rightarrow$ Dora houdt van vader pour ce qu'il ne lui donne pas
 - père impuissant tov MmeK
 - vader houdt in MmeK van iets dat jenseits van Dora ligt (niet-fallisch???)

- vader geeft MmeK toch iets (don symbolique)
- uitingen van die structuur = Σ
 - Dora als onuitspreekbaar sujet/vrouw onder een aantal S in de keten
 - die S vormen een métaphore perpétuelle voor vraag vrouwelijkheid Dora
 - MrK (als S, en dus als metafoor)
 - Dromen
 - paar mineure maar goed gekarakteriseerde Σ
- grote hysterie = passage à l'acte
 - MrK zegt dat MmeK niets voor hem is – en Dora dus alles
 - “indien ik alles ben voor MrK dan is MmeK alles voor mijn vader ... en ben ik niets voor mijn vader, die mij gewoonweg aan MrK verkocht heeft om MmeK te kunnen hebben”
 - breuk in de 2 driehoeken
 - Dora geeft MrK een klap (passage à l'acte)
 - Dora eist exclusieve liefde van haar vader op
- Uiting = Σ
 - Zwangerschap (appendicitis) na 9 maand (nee! 15 maand!)

Infantiele anorexie = Σ **IV, 183-187**

Ordre/relation S = fundamenteel décevant

- frustration =
 - niet krijgen van R object borst
 - door moeder = S agens (fort/da = almacht moeder, na spiegelstadium)
 - met I dam tot gevolg
- antwoorden op die frustratie
via 2 vormen van satisfaction substitutive:
 - regressie
 - écraser/étouffer die ontgoocheling via satisfaction du besoin nl borst
 - eerder via de activiteit dan via het object – niet het object is bevredigend maar wel de activiteit van het telkens opnieuw grijpen van de borst
= geërotiseerde activiteit
 - infantiele anorexie = Σ
 - manger rien (rien als objet)
savouer l'absence de l'objet = ook eerder activiteit van dat 'niets' grijpen, dan dat niets zelf???
 - op die manier omkering van almacht tov moeder

homoseksuele Freud en Σ **IV, 104 en 109**

- kindertijd
 - ontdekt geslachtsverschil bij broer – maar geen hysterische Σ (nooit neurotisch)
geen kinderneurose
- proces van frustratie tot Σ (enigma wat Σ in dit geval juist is – want geen Σ !!)
 - oedipus
 - geen fallus
 - oplossing moet van vader komen
 - fixatie aan vader
 - vader zal haar I kind schenken
 - krijgt daarvan voorlopig allerlei S substituten
 - frustratie: moeder krijgt plots R kind van vader
 - oplossing voor die falende vaderoplossing
identificatie met vader
 - puberteit
 - homoseksualiteit (= Σ ?? Of structuur??)
 - identificatie met vader tot uiting in hoofse liefde tov vrouw (hoer)
 - Sexualüberschätzung van die vrouw, zoals een man dat doet
verlangt bij die vrouw de I fallus (cf. eerst tov vader)
 - confrontatie met vader/vrouw
 - zelfmoord via nederkomen = Σ ???
wordt zelf dat kind – dat niet meer fallisch is, dat valt

fetisj = Σ ??

IV, 155-156, 160

Relatie tot fetisj = Σ singulier

- nl absence (penis moeder) se peint sur le voile (als fetisj
- ambiguïteit van de fetisj toont zich in alle Σ van de fetisjist
- vie érotique gravite rond die fetisj= Σ
 - dus bepaalde bewegingsvrijheid
 - momenten waarop recours au fétiche fléchit

2 paradigma's voor Σ

- fetisj = a (beeld op sluier van wat er achter sluier niet is)
- fobisch object = S

fobie als Σ
Lebovici
IV, 88

- begin Σ Fobie
 - Σ = (fobische) vrees te groot te zijn
 - $\rightarrow$ verlamt hem (Hemmung)
- Einde therapie
 - Fobie genezen: spreekt niet meer erover dat hij te groot is
 - Maar nu zijn schoenen altijd te groot of te klein $\rightarrow$ evenwichtsverlies (ook Hemmung??)

Fobie = Σ
Hans
IV, 207, 212, 285ev

fobie als paradigma voor functie Σ (en niet alleen voor betekenis Σ – dat is Ubw formatie die paradigma is voor betekenis Σ)

cf. later Joyce als paradigma voor functie sinthoom

- 1ste tijd: Fobie / objet phobique = Σ
 - Waardoor niet normaal Oedipus
 - angst tov R van désir moeder, angst tov R penis, angst tov R geboorte zus
 - geen R vader
 - Wat
 - S marque relation du sujet au S – verschillende vormen (cf. idee Ndp= Σ) 212
 - Surmoi
 - Σ bv fobie (door ontbreken R vader bij Hans)
 - Fobie = Σ à fleur de S
- 2de tijd: reeks producties (fantasieën) in relatie tot fobie= Σ – zgn Σ transitoires
 - waardoor vnl door interventie vader/Freud – dus onder overdracht!!
 - wat
 - Fobische S (Σ) krijgt in de loop van de PA verschillende ladingen (recouvre les s les plus différents) = niet univoque
 - Développement mythique d'un système S symptomatique = een systeem van Σ – met een coherentie op elk moment
- 3de tijd: Resultaat van heel die déplacement van systeem S rond S1= Σ =fobie
 - Σ est résolu
 - Door fantasma te vinden??
impasse (= R) uit begin op einde teruggevonden – maar dan sous forme inversée, à un changement de signe près

SEMINARIE V

Verschil Σ en andere Ubw formaties

V, 42-49, 83

- droom
- Lapsus
 - Vergeten naam Signorelli
 - Psychopathologisch fenomeen
- Witz
famillionär
2 niveaus
 - Technisch: Conjonction Signifiante
3 kanten / mechanismen / wetten
 - Metafoor
 - Neologisme
 - 2 effecten
 - Sens / creatie sens
 - mot porte, émeut, fait moche – door alle significations psychologiques
 - wel peu de sens dans le non-sens
frappe d'abord par le sens – beloont subject door plotse verschijning geheime zin
 - Creatie déchet, qqchose est refoulé (objet a??)
 - Substantief / adjectief
 - Freud (Heine): adjectief – geen echte poëzie, gewoon witz
 - Lacan: substantief – wel echte poëzie
fait surgir un être verbal qui tend à s'incarner
 - Poëzie
 - Metonymie
 - Dissolution/ décomposition – van wat? Objet
via context = realiteit & besoins tov object waarnaar die witz verwijst
 - Literatuur (proza – réalisme cf. Sém III)
 - Rücksicht auf Darstellbarkeit
niet in Witz, enkel in droom??
 - Pathetisch: A donne valeur de S à cette conjonction Signifiant
 - cf. vraag que devient le sujet?
 - Van waar de lust/plaisir
 - Witz verbergt vanwaar die lust komt
- Σ
geen 2 niveaus
 - Conjonction S
 - Metafoor – creatie sens + déchet
 - Metonymie – decompositie realiteit/object
 - Geen A qui donne valeur de S à cette conjonction Signifiante
Dus geen Lust/plaisir???

V, 233 ev

S in formation Σ in 3 structuren

S in formation Σ = dialectiek van verdringing en terugkeer verdrongene

- Sém I, II en IV: S in Σ neurose
- Sém III: S in Σ psychosen
- Sém V: S in Σ perversie (via Kind geschlagen nl 'zweep')

Sujet weigert S $\rightarrow$ Σ

V, 246

- Sujet moet 'worden' in S
met 2 problemen – die samenhangen:
 - Dubbelheid S
 - Leidt tot verlies genot, dood daardoor: mot = meurtre de la chose)
- Absagezwang (verdringing??)
 - Sujet weigert S
 - sujet weigert zich te reduceren tot een S in de keten" (hysterie? Cf. $\$ \rightarrow S1$)
 - sujet weigert dette in te lossen die het niet zelf gemaakt heeft (
- gevolg = reproduction/herhaling symptomatique = Σ
 - sujet zet die schuld gewoon verder
 - sujet heractiveert S keten telkens opnieuw en geraakt daar alsmaar meer aan gebonden

Ubw formatie = Ubw désir sujet – in relatie tot désir de l'A

V, 320 ev

- Σ pathologique
2 gezichten/kanten
 - Relatie tot Genot
 - désir 'pervers' / désir au second degré / jouissance du désir
 - désir geen 'natuurlijke' verhouding met een object dat désir bevredigt
 - anomalie/aporie désir = désir insaisissable
 - Satisfaction à l'envers
 - Relatie tot Ander
 - désir zoekt erkenning=reconnaissance – zonder dat iemand geviseerd wordt
désir = désir de rien = désir de manque (qui, dans l'A, désigne un autre désir)
 - désir blijft forme close voor ander – articulé mais pas articulable
 Σ = masque voor désir
 - miskenning van désir – doordat we désir een object toekennen
- Droom
 - Wunscherfüllung = accomplissement de désir

Σ in graphe du désir

V, 442

Σ in de zone tussen bovenste en onderste lijn

op de lijn $\$ \diamond a \rightarrow d$ (dus ook hier weer: désir = Σ of Σ = verplicht masque du désir)

- Onderste lijn = D
- Bovenste lijn = Ubw

Désir verschijnt altijd via masque = Σ

V, 336ev

Nooit directe verschijning van désir (articulé mais pas articulable)

Het masque bij uitstek voor désir is Σ (structurele, onvermijdelijke masker voor désir – zonder masker geen désir?? cf. Sém X: zonder angst geen désir)

coalescence désir en Σ qui masque le désir

- Hystérie
 - Freud: Elisabeth von R conversies
 - Linkerkuit = désir naar vader + désir kindervriendje
 - Rechterkuit = désir naar goede schoonbroer + désir slechte schoonbroer
 - Désir toont zich via masque du Σ
conversion = désir is de somatische manifestatie van het désir
 -
- Perversie
 - Ook Perversie = Σ en dus masque du désir (perversie is niet de directe manifestatie van désir)
 - Rank: case van man met exhibitionisme na 1ste geslaagde én bevredigende coïtus
 - Tonen dat hij nog altijd fallus heeft? tonen dat hij fallus is?
 - In elk geval: tonen ce qui est laissé à désirer au-delà de la satisfaction
- Psychose

dubbelheid Σ
V, 465ev

- $\Sigma = s$, signification – $s(A)$
cf. geschiedenis
- $\Sigma = S$ en dus overgedetermineerd
 - S komt uit verdrongene vroegere situatie nl trauma = S
 - trauma = S
 - Σ se saisit dans une horrible apperception d'elle-même, dans son étrangeté totale, dans sa brutalité opaque – comme pur S , S qui ne peut s'articuler ni se résoudre
 - $S (A/)$
 - s'articule dans le complexe de castration ...
 - ... maar niet volledig!
Trauma = R of genot dat niet door castratie/fallus afgedekt wordt

HYSTERIE & FOBIE

fobie = Σ

V, 310

fobisch object + totem

tonen allebei functie S (en zijn band met de dood=vadermoord) als S à tout faire

→ via verbod vindt subject/cultuurmens zichzelf én zijn weg in de significations

- fobie = noodzaak vadermoord (Oedipus) voor subjectwording
- totemisme = noodzaak vadermoord voor passage natuur→cultuur

Σ in hysterie (Dora)

V, 397ev

- Constructie
allebei bescherming tegen désir de l'A
 - Fantasma
 - Soutenir désir de l'A (comme insatisfait)
nl désir van vader tov MmeK = $\$ \diamond a$ = relatie sujet constitué en imaginaire ander
 - $\$ \diamond a \rightarrow$ désir
 - spiegelstadium
 - Door zich in haar ik met MrK te identificeren = m-i(a) (i(a) = beeld van de ander)
 - i(a) → m
- hysterie
 - terugkerende lijn van $\$ \diamond a$ naar i(a) is effacée
→ moeilijkheden met beeld van de ander i(a) nl morcellement
 - die morcellement gebruikt hysterie in Σ (conversie)

V, 322, 407

Freuds interpretaties (tov Dora, Homoseksuele)

- Désir est énigmatique – désir d'un désir = se maintenir als désir tov désir de l'A
Komt enkel tot uiting in Σ
 - Σ = masque voor dat désir
 - Σ is echter wel analyseerbaar
- Interpretatie Problematisch
 - Interventionistisch, forcée – “dat is degene die je verlangt” (Mr K / vader)
 - à côté, inexacte
- gevolg voor Σ ? Lacan dubbele daarover ...
 - 322: efficace voor résolution Σ
 - Omdat hij op désir sujet in verhouding tot S mikt – x qui est au-delà
 - Altijd sur fond d'un non dit
geen bekrachtiging in richting van normativering, tov bepaald object
 - 407: refus pt d'accéder au sens de désir de ses Σ

DWANGNEUROSE

fantasme en Σ (bij dwangneurose)

V, 409 ev

- fantasma lcs of fundamental
 - I in S
 - scenario I waarin sujet se met en jeu au point le plus articulé de sa présentification ar rapport à a (imaginaire ander)
 - pris/articulé dans le S
 - latence de la chaîne S
 - organisation S des rapports du sujet à l'A
- verschijnt in Σ

surmoi en Σ (bij dwangneurose)

V, 412ev

- surmoi
 - A en tant qu'il parle est mis en danger (destructie désir Ander door sujet)
 - A restitueren door A tot vraag te herleiden (\$ $\diamond$ D)
 - Vraag aan A
altijd permission vragen aan A
 - Vraag van A
 - A doen vragen
 - regressie tot anale
- verschijnt in Σ

Σ dwangneurose in analyse – sortie PA via Σ =oblativiteit

V, 417ev

- obsessioneel lost probleem met désir al bij al vrij adequaat op
4 cardinale punten van defensie – waarin probleem désir daarin nog duidelijk
 - Fantasma
 - Σ
 - dwanggedachten en –handelingen
 - kunnen hem echter volledig overspoelen (Hemmung)
 - Acting out
 - exploits
 - wanneer hij niet volledig geremd is door dwanggedachten
cf. passage à l'acte?? (doorbreekt remmingen die gevolg zijn van Σ)
 - 2 + 1
 - 2 = I strijd
 - ontspanning die van de orde van het werk is – zgn realisatie van eigen désir, maar heeft niets met echte désir te maken
 - zonder enig risico – winnen toch altijd van die dubbel
 - 1 = A
 - onzichtbare getuige
plaats waar I strijd in termen van S geregistreerd wordt
 - echte désir: A moet na triomf permission tot vakantie geven (niet meer moeten werken) – maar die ze toch verknoeien (doodvermoeid, ziek)

- A moet behouden blijven op die manier
- Σ door analyse = substitutie Σ (cf. sortie via Σ)
 - Goede bedoelingen
 - Oblativiteit = ander sparen = onderwerping aan D de l'A
 -
- Gevolgen
 - Probleem désir duikt toch weer op

**Therapie dwangneurotisch Σ (Bouvet) = Σ substitutie = sortie PA par le Σ
V, 447**

Satisfaction génitale = aanvaarden liefde vanwege analyticus
dubbele gevolgen

- Σ verdwijnen
- Bruuske acting out – oa perverse trekken
 - Homoseksuele verliefdheid (Bouvet)
 - Voyeurisme (Lebovici)
 - Exhibitionisme (Rank)

**Σ in de dwangneurose – sortie PA via nieuw Σ (case vrouw – Bouvet)
V, 449ev, 487ev**

- Structuur
 - m-i(a)
 - moi = place forte cf. Vauban
 - i(a) = identificatie met semblable die iets meer heeft = I fallus
rapport fantasmatique au semblable
 - oedipus
 - Moeder
 - blijft aan haar eerste liefde hangen
 - D de mort tegen eigen man – die ze, dank zij haar intelligentie, tegen domme vader uitwerkt (geen autoriteit of support van de wet van gemaakt!)
 - pte
 - sterke band met moeder – wiens D de mort ze overneemt
 - Wil fallus (objet du désir) voor moeder zijn (cf. vreugde als moeder plots beetje ontspannen is)
 - man moet fallus hebben
 - fallus $\neq$ element de puissance
 - fallus=borst (moeder met fallus)
 - en daarom wordt pte op weg naar haar eigen désir agressief tov eigen echtgenoot, die ook fallus is en dus haar concurrent
die agressie keert zich tegen haarzelf
 - Begin Σ (overall fallus)
polyprésence fallus als S in alle Σ
 - Kan niet spreken
 - Elke D is immers D de mort (agressie??)
 - Fallus?
 - Obsessions (dwanggedachten)
 - Obsederende crainte van syfilis te hebben opgelopen
verzet zich van daaruit tegen huwelijk oudste zoon
 - Gebruikt fallus zoals een man dat zou doen
 - Zoon = fallus – waarmee ze gevaarlijk kan zijn
 - Obsessions infanticides
 - obsessions d'empoisonnement (anderen vergiftigen?)
 - vreest spelden in bed ouders te leggen – om moeder te prikken
 - speld = fallus die gevaarlijk is
 - Banale religieuze=godslasterlijke dwanggedachten
 - Beledigende zinnen/gedachten
 - Beeld van geslachtsorgaan op hostie geprojecteerd
 - terugkeer van het verdrongene
 - substitutie: Christus = Verbe incarnée / totalité du Verbe $\rightarrow \Phi = S$ qui désigne la
marque door S
 - Interventies Bouvet
 - Vanuit idee van fallisch fantasma bij vrouwelijke dwangneurose = penisnijd
concurrentie met man om fallus te hebben
 - Verlangen om man te zijn
 - agressie tov man zijn fallus – verlangen om man te castreren

- insisterende interpretatie = suggestie
- analyticus als goede moeder – analyticus als kleine ander in het fallisch fantasma (die fallus heeft en dus kan geven)
“Jij wil mijn fallus vernietigen – maar ik geeft je die fallus – en dat lost al je problemen op”
goedkeuring/legitimering door goede moeder van incorporatie fallus
 - ↔ Lacan: “Jij bent zelf wat je wil vernietigen, fallus moeder – allebei dus fallus moeder” (pte en echtgenoot)
 - Σ onder overdracht (eigenlijk droom!!) = Σ effecten meer uitgewerkt
 - Wil niet meer spreken ... met analyticus (ipv niet meer kunnen spreken)
 - typisch voor dwangneurose: Σ wordt pas in PA onder overdracht duidelijk en als Σ ervaren cf. dromen
 - droom1: “ik verpletter kop Christus met mijn hak – lijkt op jouw kop”
 - Overdracht: “ik ken geen schoenen meer kopen door jouw schuld”
 - Fallus
 - Analyticus = fallus
 - Schoenen (hak) = fallisch/mascarade
waarmee ze mannen kan verleiden én meteen ook een hak kan zetten
 - Droom2: “fallus ipv 1 borst” – “fallus tussen borsten”
 - Realiseert zichzelf als être phallique
 - Droom3: “exhibitie voor haar moeder”
 - Σ op einde PA – une sortie par le Σ
 - Σ =dwanggedachten blijven – maar niet meer beangstigend, geen schuldgevoel meer
apprendre à aimer ses obsessions
 - acting out: Geeft analyticus ‘zijn’ fallus terug:
stuurt zoon met wiens mannelijkheid ze het zo moeilijk heeft in analyse bij Bouvet
fallus is niet puissance, maar wel médiation S tussen man/Bouvet en vrouw/pte
 - opgeven genitale relatie
 - Imaginaire identificatie
transe quasi maniaque de puissance (phallique) et de bonté / effusion narcissique
 - Gewoon facilitering obsessionele mechanismen – via die goedkeuring door goede moeder om fallus te incorporeren (= element uit dwangneurose, poussé au dernier terme)
 - Phallus legitiem geworden

Therapie dwangneurotisch Σ (goede raad) = Σ substitutie = sortie par le Σ

V, 459

- méconnaissance van S in Σ door huisarts: “eens vakantie nemen, ertussen uit”
- zo zet hij zich op de plek waar de Σ juist ontstaan
(cf. reden waarom Freud van hypnose afstapte – probleem is ‘suggestibiliteit’, en dus is die suggestibiliteit eigenlijk het enige waarvan de PA het subject moet genezen)

Dwangneurose en volledig Σ (onder overdracht)

V, 469ev

- vernietiging van het verlangen
- dwangneurose maakt toch nog iets van dat verlangen
dwangneurose s’arrange avec le désir
 - afstand met A scheppen – door A tot D te herleiden (\$ ◇D)

- A toestemming vragen
- A doen vragen (anale regressie)
- daardoor wordt het geannuleerde/vernietigde verlangen toch nog ergens mogelijk
- maar uiteindelijk keer die vernietiging van het verlangen terug in de Σ
 Σ = obsession (dwanggedachten) is altijd verbaal (formule)
 - latent obsessieel gedrag toont maar zijn structuur, wordt pas Σ als het als dwanggedachte geformuleerd wordt
 Σ is maar volledig als het de vorm van een formuleerbare dwanggedachte aanneemt
 - Dat betekent echter ook een aggravation clinique
 - Agressieve formules d'annulation en blasphèmes ...
 - ... die sujet beangstigen (tov destruction par le verbe)
 - (vaak in de overdracht??)
-

SEMINARIE VI

HΣA

VI, 11ev, 28, 69

Sém VI = reprise van HΣA

PA = traitement psychique

- op welke niveaus van het psychisme?
al die niveaus metten in jeu le désir = défense/verdringing tov désir en terugkeer désir
 - Marginale/residuele fenomenen
droom/witz/lapsus
 - Σ=Hemmung
 - Σ au sens large = Σ qui se manifestent par des Inhibitions (inhibitions constituées et soutenues par ces Σ)
 - Σ=Hemmung = défense tov désir
 - Angst
 - Σ = activité érotisée, prise dans le mécanisme du désir, terugkeer désir → angst
 - Angst tov terugkeer désir
signaal in het Ik – castratieangst (en niet meer automatische transformatie libido!)
- Wat bereiken?
modification structure

Σ = désir

VI, 140ev

- noeud RSI (= fantasma) → désir
- Σ = metafoor = interferentie verdrongen S op de patente S
daarin komt désir tot uiting (via masque du Σ)

Fallus in Σ

VI 149

- D moet passeren via relaties met objet amovible → wordt désir
 - van nature amovible
 - borst
 - feces
 - niet van nature amovible – maar slechts doordat het een s wordt (vergelijking tussen jongen/meisje)
nl fallus
- neurotisch Σ
 - wat niet kan gevraagd worden (nl fallus) ...
 - ... wordt toch gevraagd

Σ bij pt Sharpe

VI, 186, 246, 251, 266, 268, 273

- Σ
 - Σ transitoire vanuit fantasma (in kindertijd) – in verhouding tot object
 - Snijdt riempjes sandalen jongere zus door
 - Gevolg van niet goed geassimileerd hebben van castratie – eigen subjectpositie niet gevestigd (évanouissement), waardoor dat object zich opdringt???
 - Volwassen Σ
 - Advocaat/beroep: schrik voor succes als advocaat aan de balie
 - Tennis/vrije tijd: moeite om tegenstander onder druk te zetten (to corner = coincer)
- Interpretatie Sharpe
 - Heeft grote aandacht voor S in Σ – Σ=metafoor/substitutie
 - Interpreteert desalniettemin vanuit I versie van oedipus agressieve almachtswens – vanuit rivaliteit binnen I relatie
- reacties pt
 - psychosomatisch fenomeen koliek (buikkramp/diarree) ipv kuchje voordat hij binnenkomt hij heeft inderdaad ‘alles te verliezen’
 - Σ transitoire (acting out??) – echo van wat in PA gebeurt
 - Plast in bed (enuresis)
 - Echo aan oerscène – die hij zo zou gestoord hebben
 - Orgaan als R, en niet meer louter als S
 - Soort agressie tov tennisvriend die hij om te spelen cornert

VI, 342ev

Hamlets Σ

- Hamlet met heel veel zware neurasthenische Σ – die PA structureel kan onderscheiden:
 - Désir hystérique = désir insatisfait
 - Désir obsessionnel = désir impossible
- Hamlet is echter geen klinisch geval – maar een structuur (cf. graphe)
 - H = verlangen neuroticus à chaque instant de son incidence
 - H = désir plus radical que le désir hystérique ou le désir obsessionnel
 - H = la place du désir
 - H = plaque tournante waarin we alle traits du désir kunnen terugvinden

Untergang Oedipus en Σ

VI, 408

- Untergang Oedipus = lassitude/deuil tov fallus
- Gevolgen
 - Genitale Normalisatie
ogv geslaagde verdringing
 - Puberteit Σ
terugkeer verdrongene
Fragments/détritus plus ou moins incomplètement refoulés ressortissent

Fatigue or CVS als Σ

VI, 457

- Spiegelstadium
sujet plaatst zijn eigen tension/érection in dat beeld
- Cf. moi in filosofie – bv Maine de Biran over sentiment d'effort
sujet appréhend la poussée de 2 côtés
 - Actief: Auteur poussée/tumescence
 - Passief: voelt poussée/tumescence in zich
 - sujet s'éprouve sans pouvoir se saisir – er is immers geen coupure/marque S mogelijk
sujet kan zich dus niet situeren (als désir) via effort (zou obsessioneel zijn)
 - Σ fatigue névrotique = spoor van poging/effort tot signifiantiser

Depersonalisatie als Σ

VI, 379

- Hamlet
 - Désorganisation subjective
 - Vacillation tov object Ophelia, die voordien geëxalteerd was (Sexualüberschätzung)
 - Vacillation fantasma
 - waardoor componenten fantasma verschijnen
 - waardoor iets in de I structuur van het fantasma communiceert met beeld van de ander i(a)
 - Verandering I limieten tussen sujet en objet
- Gide
idem – cf. estrangement

Fantasma en Σ

VI, 487

- \$ = évanouissement sujet – sujet kan niet benoemd worden in S
→ pudeur = forme royale (tov gat!)
- a = manier om sujet toch nog aan te duiden, als object – signifie le point où le sujet ne peut se nommer
→ Σ van Scham en Ekel (honte et dégoût) tov a (schaamte tov borst, degout tov feces)

Σ en fantasma

VI, 504

- neurose fantasma
sujet s'oppose comme $\$$ à a
- au bord du point de perte (évanouissement/disparition/aliénation) sujet se raccroche à Σ
sujet moet kiezen
 - via a vertegenwoordigd
nee! niet benaderen, want dan nadert sujet désir de l'A
 - zich vastklampen aan Σ ??? – blijft langs kant S
ja! iets in een 3de positie plaatsen, tussen eigen désir en désir de l'A
en dat is altijd van de orde van de S
 - Fobie Σ :
 - Structuur = désir prévenu
 - Σ fobisch object = S
 - Hysterie:
 - Structuur = désir insatisfait
 - Zelf objet a – maar niet te pakken = elle est l'enjeu
 - Andere vrouw als a voor désir van andere man
 - Σ conversie
 - Dwangneurose:
 - Structuur = désir impossible
 - Reste hors jeu – sterke Ik ipv $\$$ - verdwijnt wanneer zijn désir daagt
 - Wacht en ondertussen fait ses preuves
 - Σ ongeschehenmaken in dwanghandelingen / formules

Genot in neurotisch Σ

VI, 514

neurose

- verlangt te verlangen (hysterie!), verlangt zijn precair verlangen in stand te houden
presenteert zich als een être pour ... (metonymie van het verlangen)
- maar weet ondertussen niet ...
 - ... dat heel zijn fantasmagorie daarvoor dient (fantasma??)
 - ... dat hij zijn genot in zijn Σ vindt

Σ in maso

VI, 539

- Genot van zich in te beelden dat zijn lot over zijn hoofd heen beslist wordt
Genot van een discours waarin hij niets is
- Daar spruiten een aantal Σ uit voort – welke?

Fallus en Σ in de neurose

VI, 548

Metonymie neurose (verlangen om te verlangen)

- Heeft fallus niet
- Is fallus – maar slechts à la limite, en un point qu'il n'atteindra que dans la perspective fuyante de ses Σ

Gide kindertijd**Comportement met accent Σ****VI, 550**

- Gat in plank van deur (noot eruit)
jouw vader geeft daar op jouw leeftijd een bille in verstoppt
- Gide laat nagel groeien zodat hij die bille daaruit kan peuteren
maar dat blijkt objet grisâtre te zijn, dat hij uit schaamte niemand durft tonen – plaatst dat dan ook terug = sublimering! (maar dus met symptomatisch accent!)

SEMINARIE VII

VII, 38

Freud Entwurf vanuit verborgen referentie naar Σ

- Constructie oppositie lustprincipe $\leftrightarrow$ realiteitsprincipe
 - Van nature menselijk organisme niet geschikt om te overleven ogv Lustprincipe
 - décharge/inertie (niet hetzelfde als Aristoteles)
 - via hallucinatie
 - Realiteitsprincipe moet dat corrigeren opdat organisme zou overleven
- Gemotiveerd vanuit kliniek van neurosen
als expérience d'ordre moral
 - keuze wat doen met quantités immaîtrisables
 - Leidt tot Σ als inertie (lustprincipe)

VII, 89

afweer Σ (primaire metafoor van het genot) en klinisch Σ (fobie)

- 1ste tijd = Ding
 - Theoretisch
 - Fundamenteel mauvais object – ondraaglijke extrême du bien
 - Geen S – geen metafoor van – niet appréhendable
 - Loi de caprice – geen enkele garantie voor subject
 - Geval Emma
 - 8j: 1ste trauma
alleen in winkel $\rightarrow$ grijsaard tast aan haar geslacht onder haar kleed
libido van buitenaf gewekt
- 2de tijd = Ubw = S organisatie = afweer Σ
waarin Ding plaats moet vinden
 - Theoretisch
 - topologie: Ding in centrum Ubw én uitgesloten uit Ubw (exitimité)
 - enkel aan te duiden via Vorstellungsrepräsentanz (S)
die van dat Ding een bien=Gut (goed object) maakt
 - (primair) Σ de défense (Abwehr Σ) – via mensonge sur le mal = proton pseudos
waarheid zeggen door te liegen
 - (cf. JAM primaire metafoor van het genot)
 - geval Emma
 - 12j: 2de trauma
alleen in winkel $\rightarrow$ 1 bediende bevalt haar (libido van binnenuit gewekt) $\rightarrow$ lacht met
andere bediende over haar 'kledij'
 - 'kledij' = proton pseudos
- 3de tijd = klinisch Σ
 - theoretisch
 - geval Emma
 - volwassen fobie: alleen winkel $\rightarrow$ angst voor lachen over 'kledij'

sublimering ↔ Σ

VII, 113, 132

- sublimering
 - Trieb met ander object = sociaal gevaloriseerd object
élever un objet à la dignité de la chose
 - Trieb met ander Ziel = ander soort bevrediging (geen substituu bevrediging)
Later het sinthoom van deze orde!! (sublimering)
- verdringing = terugkeer verdrongene
 - Σ
 - Trieb slechts indirect bevredigd, via S substitutie (metafoor&metonymie) substituu bevrediging
– die van teken verandert (onlustvolle bevrediging)

Dieu= Σ

VII, 213

- 1ste tijd
God is dood
Egyptische God Akhéaton → amor intellectualis Dei (Spinoza en Freud)
- 2de tijd
God van de gelovigen
 - Joods
 - Jaloerse god – die verbiedt om andere goden te aanbidden
 - Dieu= Σ – Dieu autant Totem que Tabu
 - Christelijk
 - God van de waarheid
 - Waarheid van God: nl vermoord – maar mens heeft zich weer vrijgekocht (Christus)
 - NdP – die later ook gewoon een sinthoom wordt, naast de gewone Σ

SEMINARIE VIII

Interpretatie die consistentie aan Σ geeft

VIII, 250-251

- Goede interpretatie
 - Hoe
 - Soort contredemande – die bovenop het Über-Ich komt
 - Te snel begrijpen
 - Subject voeden met parole (parole = toutes les ressources), zelfs livre (boek) – metaforen répondre à la Demande de nourriture frustrée met een S nourrissant
 - Gevolg
 - Eclips van het désir (désir = sans ressources)
 - Σ krijgt consistentie – Σ simplifié, maar toch nog altijd Σ (van het désir)
cf. Bouvet sortie par le Σ
- Slechte interpretatie
 - Hoe
 - Begrijpen wat aan gene zijde van Demande ligt nl marge d'incompréhensible (= désir)
 - Aan gene zijde van nourriture de la parole, heeft subject nood aan wat het slechts metonymisch betekent (objet du désir, manque??) en dat in geen enkel punt van die parole te vatten valt k
 - Gevolg
 - Tot verlangen

Castratie/fallus in het Σ

VIII, 292, 302-303, 305, 310

- Castratiecomplex heeft Σ effecten
- Cf dwangneurose (fantasma $A/\diamond\varphi$ (a, a', a'', ...))
 - Sujet
 - Passez-muscade tov A, nooit op plaats waar A hem verwacht, waar hij zegt dat hij zal zijn
Acte tourne toujours court
 - Inflation phallique (ook φ = zijn van fallus) = Zichzelf opblazen als kikker
– met vrees voor dégonfler
 - Objet
 - Φ = présence réelle tussen S – qui menace le système S
 - Oplossing obsessioneel = Σ
(ook hysterie en fobie antwoorden daarop met hun Σ – maar wel met ander mechanisme)
 - Elke entre-deux S meteen opvullen
bv Rattenman: teldwang tussen donder en bliksem
 - Injure à la présence réelle
bv pte Bouvet: geslachtsorganen voor hostie geprojecteerd
 - degradatie Φ (castratie) tot φ (wel hebben van fallus)
 - φ onder alle objecten, als soort unité de mesure (monnayage van Φ als φ)
 - φ maakt dat alle objecten erotisch equivalent zijn ... in de Σ
 - φ duidelijk bewust aanwezig én miskend in Σ (cf. Verneinung)
 - via Isolierung
 - gefalliciseerd fantasma
bv. Rattenman – φ =‘Rat’, ‘Rat’ is de eenheid, maakt alle object erotisch ‘een’

Geen désir zonder Σ

VIII, 316

- désir ne se présente pas à visage découvert
we kunnen plaats en grens van désirs niet afbakenen
- les désirs sont partout nl in Σ
mens is marqué, troublé par ses Σ , omdat Σ lie l'homme à ses désirs
 - nous satisfont toujours à ses désirs (y satisfaire $\neq$ les satisfaire – voldoen aan, nakomen – cf. verplichting Über-Ich) ...
 - mais sans plaisir
désirs au coeur même de nos efforts pour nous en rendre maîtres (Σ): à combattre les désirs
(resultierend in Σ) nous y satisfaisons

mythe $\rightarrow \Sigma$ dwangneurose

VIII, 376

Rattenman: mythische structuren (en de transformatie van de constellatie=mythe) bepalen Σ (en daardoor is het Σ verwant met het Lot, het Σ als een vorm die het lot aanneemt (figure du destin))

SEMINARIE IX

IX, 6/12/61

Herhalingsdwang (metonymie) → Σ (dwangneurose?)

IX, 13/12/61

Sequens van trauma → herhaling → Σ

- Trauma
- Trait unaire
 - trauma
 - Unicité trauma aangeduid via een S – beter: une lettre– of een trait unaire
S die niet naar andere S verwijst, en dus niet geïntegreerd wordt
(bv 'kleed' in het geval van Emma)
 - S = effacement de la chose = 1
verschillende effaçons
- Herhalingsdwang
 - ogv die unieke trait unaire (chasseur cochant)
 - cyclus van gedrag herhaalt zich in de mate dat het een betekenaar (lettre, einziger Zug) is geworden
 - Mise en fonction van S in een S keten , substitutie 1 aan S, S', S'', etc
automatisme de répétition / herhalingsdwang / Wiederholungszwang
 - metonymie
- sujet = Σ
 - peu de sens = Σ
 - Verschillende effaçons → modes majeurs de la manifestation du sujet (structuren)
 - Comportement R présente le S que cette action est devenue

Borst=fallus in Σ

IX, 24/01/62

- metonymie in S
D zorgt voor syncope/évanouissement/perte du sujet dans l'*objet métonymique du désir*
- a=borst = metafoor die al die D samenvat
 - objet métonymique vient au jour métaphorique
métaphore dans laquelle sont prises toutes les demandes
sein de la mère prend toutes les demandes dans sa parenthèse
borst wordt S du sujet
 - echter borst zelf niet meer één van de gevraagde objecten
het is de borst als fallus
verdringing van de borst
- sein refoulé réémerge, ressort
 - Σ
 - un coup que nous n'avons pas autrement qualifié : la fonction sur l'*échelle perverse* - à produire - de ce quelque chose d'autre qui est l'évocation de l'objet *phallus*.

Σ = mislukkende metafoor voor a

IX, 27/06/62

- énuclation objet (via castratie) = trou de la perte d'objet
- 2 'verborgen', 'latente' verhoudingen met dat object
 - fantasma – waarin a gerecupereerd wordt
langs als boord=coupure van dat object – herstelt band met dat object via fantasma → realiteit
 - spiegelbeeld – waarin a vermeden wordt
 $i(a) \rightarrow monde$
ce qui pèse dans le monde fait allusion à cet objet
A prend la place de a (metafoor oa Σ) pour lui donner un sens/signification
- mais toute la pullulation des sens n'arrive pas à étancher ce trou

hysterisch Σ via identificatie met 'emotie' van A

IX, 27/06/62

hysterische identificatie met désir van A (désir de l'homme = désir de l'A) $\rightarrow \Sigma$

- identificatie met gemis van A (ontbrekende S in A)
- zoekt voorgebaande sporen van désir van A (emoties) en identificeert zich daarmee
emotie = caduques du comportement repris comme S (Freud)
– cf. interrupties in gevechtsdansen, paringsdansen

SEMINARIE X

X, 65

van Σ naar angst

- begin PA – in het teken van het Σ
 - neuroticus donne son Σ
 - analyticus aanvaardt dat Σ
 - mise en forme du Σ (in overdracht??)
 - maar doet niet mee met spel neuroticus
= neuroticus wil dat A hem vraagt, objet du désir van neuroticus = D de l'A
 - neuroticus begint eigen D te articuleren
 -
- doel PA – in het teken van de angst
 - donner son angoisse
 - vouer sa castration à la garantie de l'A 58
jenseits van castratieangst geraken??

$\Sigma \neq$ acting out

- Σ
 - Σ is jouissance of untergebliebene Befriedigung
va vers la Chose, ayant passé la barrière du Lust – Σ is Unlust
se suffit
 - op zich vormt Σ geen appel op interpretatie
enkel interpreteerbaar als het onder overdracht, in relatie tot A, komt
- acting out
 - “al wat je zegt is waar, maar doet niet terzake – er blijft a (bv hersentjes)”
 - op zich een appel op interpretatie
een soort wilde overdracht, overdracht zonder mogelijke analyse

a in de Σ van de dwangneurose

- dwanggedachte (en angst)
 - eerst enkel angst – Σ nog niet echt geconstitueerd
 - dwanggedachte “je moet dit of dat doen, anders ...”
dat wordt als normaal beleefd, deel van het ego geworden
implication du sujet dans sa conduite
cf. empêchement in anale register: ne pas pouvoir s'empêcher
 - indien subject dat niet doet ontstaat angst
enkel die angst is een probleem
 - Σ geconstitueerd
 - subject bemerkt hoe ‘dat werkt’, dat angst ontstaat als het dit niet kan doen
 - en vraagt zich af hoe dat komt – “er moet een oorzaak zijn” = (a)
implication du sujet dans sa conduite se rompt
 - Σ wordt vatbaar voor PA
 - Σ onder overdracht – hele analyse van overdracht draait rond die oorzaak (a)
 - angst verschijnt meer en meer in PA
hoe verder in PA, hoe meer angst
- ambivalentie (en haat/agressie)
 Σ en désir in division subjective (totstandkoming subject in A)
 - Σ = resultaat van de cause (a)
cf. Σ dwangneurose
anale (a) / D de l'A = cause van ambivalentie
 - het is van mij / het is niet van mij
 - Σ is van mij (in ik geïncorporeerd) / Σ is niet van mij (vreemd, echt Σ)
 - désir = effet van de cause (a) (a = genot!!)
maar effet dat niet effectué is, effet dat een manque d'effet is – gap tussen cause en effet
- twijfel (en ???)
 - Σ in het anale register (cf tabel H Σ A)
 - objets douteux waardoor toegang tot ultieme object uitgesteld wordt (dood??)
- fantasme de toute- puissance
 - Σ in het scopische register (cf tabel H Σ A)
 -
- Ungeschehen machen $\neq \Sigma$, maar wel acting out!!
appel op interpretatie tov A??? nee?? enkel zo bij hystérie??
acting out bij dwangneurose is A buiten spel zetten
 - oorspronkelijk spoor terug vinden ...
 - ... maar blijft maar zoeken

Hemmung/Symptom/Angst = Freud klinische structuur
invullen met psychiatrie, postfreudianen, filosofie

	<i>difficulté minimale</i>	→	<i>difficulté maximale</i>
<i>mouvement minimal</i>	<i>Hemmung</i>	<i>empêchement</i>	<i>embarras</i>
↓	<i>émotion</i>	<i>symptôme</i>	<i>passage à l'acte</i>
<i>mouvement maximal</i>	<i>émoi</i>	<i>acting out</i>	<i>angoisse</i>

enkel titel – dus trias als structuur
rest moet ingevuld worden met niet Freudiaanse (postfreudiaans, filosofisch, psychiatrisch)

scopische	difficulté minimale	→	difficulté maximale
mouvement minimal	<i>Hemmung</i> désir de ne pas voir (tegengesteld aan Oedipus met désir de (sa)voir)	<i>empêchement</i> impuissance de soutenir ce désir de ne pas voir	<i>embarras</i> concept d'angoisse
↓	<i>émotion</i> méconnaissance	<i>symptôme</i> toute-puissance (fantasme)	<i>passage à l'acte</i> suicide (fantasme) (mélancolique)
mouvement maximal	<i>émoi</i> idéal du moi	<i>acting out</i> <i>Trauerarbeit</i>	<i>angoisse</i>

névrose obsessionnelle registre anal	difficulté minimale	→	difficulté maximale
mouvement minimal	<u>Hemmung</u> récurrence du d d de retenir d (anal) = défense contre le d sexuel (phallique/génital) d comme impossible fait le tour de toutes les possibilités qui déterminent l'impossible au niveau phallique fantasme d'oblativité (don van zichzelf ipv don de sa castration –don destiné à retenir le sujet sur le bord du trou castratif) bepaald beeld van zichzelf geven	<u>empêchement</u> pas pouvoir se retenir empêché de se tenir à son désir de retenir = compulsion allers et retours du S qui posent et effacent retrouver la trace primitive (<i>ungeschehen machen?</i>)	<u>embarras</u> par la question de la 'cause' suspçon "qu'il y a une cause à ça" = entrée dans le transfert
↓	<u>émotion</u> ne pas savoir où répondre (cfr tâche, page blanche)	<u>symptôme</u> compulsion de doute	<u>passage à l'acte</u> (exploit??)
mouvement maximal	<u>émoi</u> faire dans sa culotte ne pas pouvoir retenir la cause (produite par l'angoisse)	<u>acting out</u> recherche de la cause authentique (= objet abject et dérisoire) qui tourne indéfiniment Ungeschehen machen ?	<u>angoisse</u> retour à l'objet premier accès à l'objet dernier

robinet (urethrale?)	difficulté minimale	→	difficulté maximale
mouvement minimal	<u>Hemmung</u>	empêchement pas pouvoir faire qqchse avec le robinet	<u>embarras</u>
↓	<u>émotion</u> pas savoir faire qqchse du robinet	<u>symptôme</u> fuite du robinet (bouchon die niet volledig afsluit)	<u>passage à l'acte</u> ouvrir le robinet sans savoir ce qu'on fait cause se libère par des moyens qui n'ont rien à faire avec cette cause
mouvement maximal	<u>émoi</u>	<u>acting out</u> jet d'eau vient d'ailleurs que de la cause sur laquelle on vient d'agir	<u>angoisse</u>

SEMINARIE XI

Hysterisch Σ mutisme

XI, 16

- Hysterisch Σ mutisme dans le sujet supposé parlant
- 2 vormen van therapie – die leiden tot Guérir Σ = levée du mutisme
 - weerstandsanalyse = faire parler
 - Satisfaire son désir hystérique comme insatisfait
- Maar allebei laten ze de belangrijkste vraag buiten beschouwing:
pourquoi l'hystérique ne peut soutenir son désir que comme insatisfait
elle constitue son désir comme insatisfait ... dans la parole

XI, 118-119

Σ = Ubw formatie = interpretatie

3 tijden – cf. direction de la cure

- Ubw formaties (droom/witz/lapsus) + (hysterisch) Σ = opening Ubw
 - A est déjà là
 - Ubw a déjà procédé par interprétation
- Overdracht = fermeture Ubw
 - Overdrachtsweerstand
 - Cf. présence analytique (ipv SsS)
- Interpretatie
ne fait que recouvrir le fait que l'ics a déjà dans ses formations procédé par interprétation

Hysterisch Σ pseudozwangerschap Anna O (acting out??)

XI, 144-145

therapie Breuer van Anna O

- Kuur
 - Schoorsteenvegen = chimney sweeping = kathartisch spreken
Anna O donnait des S – gaat goed
 - Plots entrée seks
 - via Breuer (tegenoverdracht) nl désir d'enfant
 - Breuer beseft dat niet zelf – zijn vrouw wijst hem op zijn 'tegenoverdracht': je moet ermee stoppen
 - Breuer breekt kuur af (angst)
en gaat later op vakantie en maakt een kind
- Anna O krijgt Σ van faux-ballon (opgezwollen buike, pseudozwangerschap)
- 'controle door Freud'
Freud désangoisse Breuer (zonder te deculpabiliseren)
– door 1ste theorie overdracht uit te vinden (waarmee analyticus verontschuldigd wordt)
 - "Overdracht = spontaniteit van Anna O"
 - "Het is niet jouw désir – ton désir est le désir de l'A"

XI, 151ev

Satisfaction in Σ (genot?)

- probleem satisfaction pulsion?
 - doordat pulsion Ziel bereiken?
 - sublimering is ook satisfaction pulsion – maar zonder Ziel te bereiken (zielgehemmt) ... satisfaction van “je vous parle” is identiek aan satisfaction van “je vous baise”
- nos patients/kliniek/psychopathologie
 - patients (neurose/hysterie) ne se satisfont pas
 - Σ = satisfaction paradoxale
 - Σ satisfait à qqchose
 - Σ satisfait qqchose qui va à l'encontre de ce dont ils pourraient se satisfaire
Par les voies du déplaisir (unlust) ils satisfont à la loi du plaisir (lust)
pour cette sorte de satisfaction ils se donnent trop de mal
(cf. VIII: nous ne satisfont pas les désir, mais nous y satisfaisons = voldoen aan, nakomen – cf. verplichting)
 - En étant dans cet état si peu contentatif, nos patients s'en contentent
qu'est-ce qui est là contenté?
 - Sujet passe entre deux murailles d'impossible
 - R comme impossible
(extern?) obstakel voor lustprincipe
 - Lustprincipe op zich als impossible (intern?)
aucun objet ne peut satisfaire la pulsion
cf. pulsion orale = plaisir de la bouche, met objet dat compleet indifférent is (pulsion orale ne fait que le tour du sein – tour = keerpunt + verdwijntruc)

lichaam → hysterisch Σ

XI, 156-157

- lichaam
 - privilege aan de boorden
 - klassiek: orale mond + Freud: anale anus
 - Lacan: paupières, oreilles, nombril
 - maar ook andere 'lichaamszones' spelen mee
- Σ – vanuit deseksualisering of chute de la sexualisation
 - vanuit deseksualisering andere zones (bij ander??)
objet sexuel file vers la réalité et surgit comme paquet de viande → dégoût (Ekel)
 - vanuit de deseksualisering boorden
invidia/envie (tov ander die borst heeft, idealisering borst??)

Σ en pulsion/oerverdrongene

XI, 160-161

- oerverdrongene
 - seksuele wordt verkaveld tot pulsions partielles ...
 - ... omdat seksuele via réseaux de S / structure de béance van het Ubw moet passeren ...
 - ... om geïntegreerd te kunnen worden in het psychische, in de dialectiek van désir
- resultaat: oerverdrongene = S
- verdringing = Nachdrängung
- Σ = terugkeer verdrongen
 - formation de l'Ics
 - Échafaudage de S
- Interpretatie
 - Pointe le désir (auquel l'interprétation est identique)
 - Lit le sexe dans les formations d'Ics (altijd retroactief of nachträglich)

SEMINARIE XII

Σ = noeud van S

XII, ??

- Σ
 - Noeud de signes avec le signes
 - Freud: détermination hystérisch Σ = substitutions & glissements van S
cf. vergeten naam Signorelle (Signor fout le camp)
- Transfert
 - Plaque tournante
- Einde PA
 - Dénouement de choses chargées de sens
 - Dénouement Σ

Σ = niet kunnen kiezen (obsessieel)?

XII, 03/02/65

Pearl King – “Patient’s need to have a bad parent

- Σ :
 - Pearl King case
 - boter en toast op aparte schotels – en die moeten ‘verenigd’ worden
 - wil beide terzelfder tijd met één vork ‘prikken’
 - Lacan (dwangneurose??)
 - Σ = dédoublement de l’objet ... -
 - het gaat niet om probleem van Demande, maar om probleem van désir
cf. kind als objet a tov père dépressif
 - cf. filosofie: ezel van Jean Buridan (XIV, France)
 - Ezel is even hongerig en dorstig – en staat tussen hooiberg en wateremmer
 - Zal van honger én dorst sterven
- Reactie Pearl King
 - ??

Σ en logica

XII

- Σ
 - van buitenaf bekeken (voor leek) : Σ = geen logica, désordre in logica, renversement logica
 - maar er is wel een logica van het Σ (logique du fantasme XIV – eigenlijk: logique van fantasma en linguïstrie du Σ , topologie van het Σ – geen echte logica van het Σ ???)
- logica kan nog iets leren van PA logica van het Σ

falende Σ en de suture door de nomination

XII, 7 april 1965

- rhésis = zin
 - fonction classificatoire (langage? Automaton?) – fonctionneert perfect in langue morte
 - action efficace du Σ , du concept=saisie
- grens rhésis
 - niet de trop grande particularité van het individu
 - maar een déchirure/manque = trou du sujet
- onoma = nomination
 - acte fondateur du nom
 - maximalisering functie van S nl ne pas pouvoir s'identifier à soi-même
oa eigennaam
 - suturer (wonde hechten) = masquer = coller ce trou du sujet
 - niet op hetzelfde punt en met hetzelfde doel in neurose/psychose/perversie
 - bv Claudel Sygne de COÛFONTANE – midden tusse cygne en signe
 - soort complement voor het falende Σ (via rhésis)
later zal Lacan het sinthoom op deze plaats zetten (XXIII)
maar hier ook al 'ander Σ ?? – cf. poordejeli dwangneurose Leclaire??
- Echter grens onoma
analyse = débrider cette suture (openmaken suture – en etter uitlaten)

structuur Σ bij Freud: $\Sigma=S1$

Σ als Ubw formatie

XII, 05/05/65

Structuur van het Σ : "Ik ben dit of dat (Σ) om mij als sujet bij die S2 (Sujet supposé Savoir) te representeren"

- Dora (hystérie)
 - $\Sigma = S1$ = afonie (niet meer kunnen spreken)
 - S2 = seule avec Mme K
- Dora (hystérie)
 - $\Sigma = S1$ = hoest
 - S2 = fellatio Mme K op onvermögende vader
- Hans (fobie of angsthystérie)
 - $\Sigma = S1$ = wilde fantasie ivm vertrek uit Gmünden, met gouvernante op paard etc
 - S2 = ooievaarsverhaal van ouders
- Rattenman (dwangneurose)
 - $\Sigma = S1$ = vermageren (willen vermageren – exploit van te lopen in de bergen)
 - S2 = Dick willen zijn (neef van zijn geliefde)

Σ als antwoord op 'teken' van de Ander

3 manieren om van 'teken' van de Ander een S te maken

XII, 07 Avril 1965

- Gordijn open = ik ben alleen – 5 bloempotten = om 5 uur
- Echter allerlei problemen om daarvan een eenduidig teken te maken voor “kom maar af”
evengoed mogelijk uiting van een désir ogv fantasme “d'être la seule”
- Vandaar dat subject dat voor die boodschap geplaatst wordt, volgens zijn eigen structuur moet kiezen – en dat is variété/diversité/variabilité van het Σ
 - Psychose (paranoïa) Σ
 - Verhouding tot het teken
 - Weet dat er een signifié van dat teken is, maar kent die niet
weet dat het teken iets betekent, maar weet niet wat (weet niet wat boodschap is)
 - gaat ervan uit dat de A weet dat hij die boodschap leest
interesseert zich voor boodschap omdat de A weet dat hij die leest (zoekt bedoeling van A met die boodschap, wil van de Ander??)
tekens dat A weet wat die tekens willen zeggen, tekens dat er iets te weten is
 - Probleem désir in relatie tot angst van A
 - Neurose Σ
 - Verhouding tot het teken
 - Σ original (proton pseudos?) impliceert dat sujet niet wil weten
Interesseert zich enkel voor inhoud van het teken, de boodschap:
à quand la rencontre? Wanneer is er seksueel rendez-vous (“kom maar af”) (vraag van de Ander)
 - En mist dat uiteraard (er is immers geen rendez-vous = rapport sexuel)
 - Probleem désir in relatie tot Demande van A
 - Perversie Σ
 - Verhouding tot het teken
 - Weet iets, maar mag dat niet laten weten (cf. Spaltung tov fallus moeder??)
Hij is het désir de l'A, hij is pure victime=holocauste du désir de l'A
 - En dat is bron van genot
 - Probleem désir in relatie tot genot van A

Σ en Analyticus=SsS – in gevalspresentatie

XII, 05/05/65

- Σ = savoir déjà
 - sujet sait que cela le concerne ...
 - ... mais ne sait pas ce que c'est
- Analyste entre dans le jeu du S – in een dialoog
- En zo wordt analyste SsS
 - il supporte le statut du Σ
il a la charge de la moitié du Σ (Σ onder overdracht – cf. JAM clinique sous transfert)
il achève le Σ
 - supposé savoir dans chaque cas ce que c'est

Σ en savoir

XII, 02/06/65

- centraal in PA = R van sexe = non-sens
hoe kunnen we die plaats van R construeren via logica?
- Via RSI
via sujet=verdeeld / savoir / sexe=R
 - Sens/Sinn
 - Relatie tussen savoir en R=sexe ...
... waaruit sujet=verdeeld is geëxtraheerd
 - In PA
Pas de sens = niet alleen sens maar ook Unsinn duidelijk
 - Bedeutung = waarheid
 - Relatie sujet=verdeeld en R=sexe ...
... waaruit savoir is geëxtraheerd
 - In PA
 - Zwang = Σ
 - Relatie sujet=verdeeld en savoir ...
sujet verdeeld=Entzweiung in verhouding tot weten – ne rien vouloir savoir
... waaruit R=sexe is geëxtraheerd
 - in PA
 - expérience éduquée et dirigée par un savoir
 - Σ s'achève, prend sa pleine constitution in relatie tot A (SsS – Σ onder overdracht –
dan pas echt tot Σ wordend cf. dwangneurose)
R kant van Σ verschijnt???

Σ in 3 subjectieve structuren

XII, 16/06/65

in Σ telkens triades proberen te situeren (verknoping van 3 elementen)

- 1ste triade
cf. RSI
 - savoir
 - gedeeld=sujet
 - R=sexe
- 3de triade = verhouding tot A
 - Demande de l'A – centraal in neurose
als een domper op désir de l'A
 - Hysterie
 - Soutient son désir comme insatisfait
toont én verbergt castratie terzelfder tijd
 - Dritte moet op D de l'A antwoorden
 - Dwangneurose
 - Zet zich op plaats van A (loge)
 - toont dat D de l'A zijn désir onmogelijk maakt
→ ipv onmogelijke désir geweldige exploten (zonder risico!) & oblativité (merde geven!)
toont zo dat hij als fallus bewaard blijft
 - Jouissance de l'A – centraal in perversie
 - Angoisse de l'A – centraal in psychose

XIII, 12/01/66, 20/04/66, etc (CR Sém XII)

Analyticus complementeert het Σ in overdracht (SsS)

- Σ
 - Conjonction van être de vérité (en être de savoir – maar niet geweten weten)
 - Σ = jouissance (Freud)
 - Sujet en proie aux conséquences de sa position de désir
- PA
 - ondervraagt neurotisch Σ op bepaalde manier
Vrije Associatie = vérité qui parle, laat waarheid spreken
 - PA wordt complement van het Σ / Σ wordt in PA gecompleteerd (via SsS) / als analyste nous avons à prendre part dans le Σ / implication analyste dans le Σ
(typisch voor dwangneurose!!)
 - Echter geen homogeen complement – maar disparité fondamentale
(cf. structuur fantasme $\$$ = vrije associatie – a = analyticus??)
 - Analyticus (être de savoir, SsS, campé dans le savoir) wordt door Σ zelf ook ondervraagd als être de vérité (latere désêtre)
 - Om de 3 structuren te kunnen 'objectiveren' moeten we ons daar zelf in plaatsen (plaats in overdracht) – moeten we dus het Σ op een of andere manier complementeren (op disparate wijze!!)

SEMINARIE XIV

XIV, 07/12/66

Trauma → Σ bij Wolvenman

Waarheidscriterium Freud – voor het trauma=oerscène: echt of niet?

- Freud twijfelt niet over het echt gebeurd zijn van het trauma=oerscène
- Echte vraag Freud: comment le sujet a-t-il pu vérifier ce trauma=oerscène
 - Oerscène geverifieerd door die in het Σ in S termen te articuleren
 - Σ = oa herhalende nachtmerrie van de wolven in het raam (Σ = Ubw formatie)

XIV, 14/12/66

Σ = metafoor

- Metafoor: S substitue S – met effet de signification
- Σ = S1 (substitueert andere S et permet le retour du S refoulé = effet de signification) représente le sujet auprès du S2

XIV, 22/02/67

Σ = enigmatische manifestatie van vérité = opacité subjective

2 kanten

- waarheid = Rebus (S)
- enigmatisch/opacité = sujet peut être intransparant = sujet est chosique (genot)
cf. jouissance corps
 - gegarandeerd door 'mensenrechten' ...
 - ... en dus voor iedereen tarie, verloren gaan

XIV, 22/02/67

Verwantschap acting out en Σ

- Σ = (enigmatische) manifestatie van vérité
- Acting out
 - Niet beperkt tot PA
wel vanuit PA: acting out $\neq$ passage à l'acte + nieuwe definitie van acte
 - Manifestatie van iets dat in veld van A élidé/éliminé werd
slechts één element van die acting out nl verwantschap acting out met Σ – er zijn uiteraard nog andere elementen aan die acting out

XIV, 22/02/67

Acte sexuel et Σ

acte sexuel

- S qui répète trauma van oedipale scène (incest)
- Niet zonder sédiments Σ (tout ce qui le fait coller et trébucher)
acte sexuel is dus acte manqué?? (geen echte act, kan zich immers altijd herhalen)

XIV, 08/03/67

??

XIV, 19/04/67

Σ = la vérité qui parle

- La vérité parle ...
- ... mais la vérité ne dit pas la vérité
ce que la vérité dit dans le Σ ne s'entend que pour qui sait l'articuler

XIV, 10/05/67

Geen acte sexuel (geen rapport sexuel) $\rightarrow \Sigma$

Heuristisch schema

- Un
 - Acte sexuel (die er niet is) = R
 - pas sûr que l'acte sexuel existe
union sexuelle bestaat niet: pas de rapport sexuel
 - Un troué – Un=trou
 - R van acte sexuel
 - Vérité
 - Vérité est sexuelle
Toute vérité parle vanuit ce trou (trou R du non rapport=acte sexuel)
we hebben slechts met waarheid te maken vanuit ontbrekende acte sexuel acte sexuel
raakt de waarheid, heeft betrekking op de waarheid
 - Σ (cf. Marx)
 - enige vorm van vérité
 - S van de discordanties tussen R en ce pourquoi ce R se donne (ideologie = perceptie van R)
 - Se noue en ce lieu de l'Un troué – en is daardoor satisfaction
vaut mieux satisfaire un peu plus que pas assez à la vérité sexuelle
- Autre
 - A = Lieu où prend place le S
 - A = le corps
 - gemarkeerd door inscriptions (cicatrice door blessure) vanuit A du S??
 - Cf. hystérisch Σ rhagade (= fissures rond lichaamsopeningen, in erogene zones, door overstrekking bij verminderde elasticiteit)
- Un breukt binnen in A du corps $\rightarrow$ objet a
 - Geen lien tussen Un en Autre
Un (représentant acte sexuel, die misschien niet bestaat) breukt binnen in veld van de A, dus op niveau van het lichaam
 - Gevolgen
 - A wordt Ubw
Ubw = Σ sans son sens, privé de sa vérité (mais chargé toujours plus de ce qu'il contient de savoir)
 - corps tombe en morceaux, corps morcelé
A wordt A van de a (incommensurable)

XIV, 31/05/67

Σ en genot

geen acte sexuel / trou in acte sexuel → gevolgen:

- tijd 1
sujet ne se fonde pas comme sexué (wel via castratie cf Sém XX)
insatisfaction
- tijd 2
sexualité in Ubw – met sujet qui se tient dans le Σ en tant qu'il tend vers la satisfaction
satisfaction suspendue toont zich in noeud qui se soutient de malaises et de souffrances = Σ

XIV, 14/06/67

Σ en fantasma

- Structure Σ = plaats/functie Σ dans l'économie du sujet
- verschillende neurosen = Structureel verschillende economie en dus structureel verschillende Σ
(ook al krijgen we zelfde fantasma bij verschillende neurotische structuren
cf. Kind geschlagen – dus fantasma $\neq$ structuur!!)
- Vandaar onzinnige diagnoses als hystero-fobie bv

XIV, 21/06/67

Σ en fantasma

twee gescheiden dimensies achter het Σ

- Ubw
 - désir met band tot Demande
vertalen signification de vérité van Σ
 - Centraal in analyse
- fantasma = $\$ \diamond a$
 - béquille ou corps étranger – qui doit subvenir à une certaine carence du désir à l'entrée de l'acte sexuel
 - blijft buiten die PA (die zich afspeelt op niveau van désir en signification de vérité)

SEMINARIE XV

Acte symptomatique = Fehlleistung – model voor Σ = Ubw formatie

XV, 31-32, 37-40, 49, 63 (22/11/67 – 29/11/67 – 06/12/67)

- acte symptomatique = Symptomhandlung / acte manqué = Fehlleistung
 - definitie Freud in Dora (verwijst naar psychopathologie des Alltagslebens)
Symptomhandlungen nenne ich jene Verrichtungen, die der Mensch, wie man sagt, automatisch, unbewußt, ohne darauf zu achten, wie spielend, vollzieht, denen er jede Bedeutung absprechen möchte und die er für gleichgültig und zufällig erklärt, wenn er nach ihnen gefragt wird. Sorgfältigere Beobachtung zeigt dann, daß solche Handlungen, von denen das Bewußtsein nichts weiß oder nichts wissen will, unbewußten Gedanken und Impulsen Ausdruck geben, somit als zugelassene Äußerungen des Unbewußten wertvoll und lehrreich sind. Es gibt zwei Arten des bewußten Verhaltens gegen die Symptomhandlungen. Kann man sie unauffällig motivieren, so nimmt man auch Kenntnis von ihnen; fehlt ein solcher Vorwand vor dem Bewußten, so merkt man in der Regel gar nicht, daß man sie ausführt.
- voorbeelden
 - cf Freud over Dora – met portemonnee ‘vingeren’
 - cf. Lacan over Freud in Traumdeutung – verkeerde herinneringen (erreurs)
- Altijd act in lapsus – ook al gaat het om verspreking
 Act in faalact echter niet onmiddellijk duidelijk
 - faalAct = handeling met S=Ubw dimensie
 - Ubw – acte ne se pose pas comme acte $\leftrightarrow$ PA act!??)
 acte qui met son sens à l’abri de la maladresse, du ratage
 Vérité est retenue = connerie
 - Maar acte n’est jamais si bien réussi que quand il est un acte manqué
 tout acte porte ce petit indice du ratage
 andere waarheid verschijnt dan die van de intentie
 - Faalact bij slechts nachträglich een echte act te zijn (réalisation de la plénitude de l’acte)
 - bij lecture S in die faalact door PA
 - interpretatie = dé-connaissance = chute de la connerie ($\leftrightarrow$ connaissance)

Σ in relatie tot savoir/vérité/jouissance

XV, 06/12/67

- 1ste tijd
 - R
 - S
 - I
- 2de tijd (genese subject??)
 - $\$$ = projectie (coupure??) S op R-I
= S1 représente $\$$ voor S2
 - I(A) = projectie I op S-R
= eerste identificatie in de ontwikkeling
 - (a) = chute R op I-S
S haalt zijn materiaal in het I (corps morcelé?)
- 3de tijd = Σ
 - savoir
 Σ = échec de ce qui est sachable
 - vérité
 Σ représente quelque vérité (enige manifestatie van vérité?)
 - jouissance
 Σ = jouissance
- 4de tijd = acte analytique
 - savoir
 - analyste prend en charge le savoir??
imaginaire functie, idealisering – Sujet supposé savoir
 - maar om zich uiteindelijk volledig van savoir te ontdoen
 - vérité
analyste ne prend pas en charge la vérité
 - jouissance
analyste ne prend pas en charge la jouissance

XV, 20/04/68

Einde PA zoals mogelijk gemaakt door acte analytique

uiteenvallen 2 elementen waarvan causaal verband duidelijk wordt ($a \rightarrow \$$)

- $\$$ = effet de sujet
 - sujet begint met gemis aan savoir over Σ
 - sujet a conquis la vérité de son Σ – via interpretatie??
- a
 - geen volledig weten over Σ – geen weten over a
 - a wordt 'aangetoond/bewezen' in de overdracht (die niet geïnterpreteerd wordt, ervaring???)
door de functie van a die analyticus in overdracht inneemt

XV, 19/06/68

Σ en savoir/vérité/(jouissance)

- savoir
 - ce qui se dit ...
 - ... maar niet librement, il y a des butées = \$
 - sujet sait pas tout ce qu'il dit
 - sujet dit pas tout ce qu'il sait
- vérité
 - punt waarop sujet refuse de savoir
 - retour dans le R de ce savoir refusé/rejeté = Σ
 - Σ = terugkeer savoir refusé – maar dan als waarheid
 - Σ = noeud R (genot?) où est la vérité du sujet
 - vérité qui ne se sait pas comme ça (labeur!!) prend corps als Σ

SEMINARIE XVI

XVI, 21, 41

Σ en genot (plus-de-jouir)

- aliënatie/separatie
 - aliénation
 - non identique à lui-même, le sujet ne jouit plus
 - perte du plus-de-jouir
 - separatie
 - objet a se fabrique (recuperatie genot)
- Σ
 - démarche sujet (plus ou moins aisé) autour du plus-de-jouir qu'il ne peut nommer
 - façon dont chacun souffre dans son rapport à la jouissance, pour autant qu'il ne s'y insère que par la fonction du plus-de-jouir
 - wijze waarop iedereen lijdt aan genot, omdat er slechts de recuperatie van het plus-de-jouir rest (in een unif markt van gehomogeniseerd weten, vandaag)

PA/analyticus als Σ van ...

XVI, 31, 46

- $PA = \Sigma$
 - van het moment waarop de civilisation=Kultur is beland
 - structure=Kultur convergeert naar een R=impossible – $PA = \Sigma$ van dat R
 - Unbehagen Kultur = plus-de-jouir in ruil voor renonciation à la jouissance – maar étant respecté la valeur du savoir (in een homogenisering van de savoirs op de markt)
- Analyticus/ $PA = \Sigma$
 - van de transformatie van de verhouding tussen savoir (marché du savoir = unif) en jouissance
 - van keerpunt in incidence du savoir in geschiedenis – waarin de functie van wat Lacan het objet a zal noemen al is uitgekristalliseerd (cf. Freud = anale a / Lacan = invocatieve a)

XVI, 347

Probleem voor PA vandaag

- Via truc van Vrije Associatie wordt analyticus Sujet supposé Savoir
- Echter problème de notre époque, van conjoncture présente in $PA = \Sigma$ van het niet bestaan van het SsS!! (vroeger gezegd al, zegt Lacan – maar waar??)

XVI, 161

belang Σ om waarheid te reveleren – Σ als enige toegang tot waarheid

(later Σ als enige toegang tot R)

- enfer = vie de tous les jours – met zijn Σ
 - zonder alledaags Σ zouden we niet eens merken dat alledaags leven = hel
- zonder hysterische Σ zou Freud niet de waarheid van het Ubw ontdekt hebben

Σ en souffrance

XVI, 69

- souffrance recèle un dire = souffrance veut être vérité $\rightarrow$ souffrance = Σ

XVI, 194

Functie woord voor ontstaan Σ

Freuds Entwurf

- Vorstellung niet gerelateerd aan voorgestelde
Vorstellung gerelateerd aan réseau, treillis, trame (= structuur) van voorstellingen (cf. S1 représente sujet pour S2)
- Elke kruising in die structuur wordt gemarkeerd door un mot (Wortbrücke??)
 - Woord dat herinnering oproept
 - Woord dat antwoordt
 - Woord dat relaties fixeert
 - Mot qui frappe, marque, engrammatise le Σ

XVI, 291ev

Σ = antwoord op S(Abarré)

- Basis = S(Abarré)
 - Énonciation désirante = faille
 - Dood vader
 - Structuur
- 2 antwoorden
 - Perversie (Σ) = S(A)
 - a rendu à A (Dieu krijgt zo zijn plénitude)
 - S de l'A non défaillant
 - Femme non châtrée = hommelle (homme+elle)
 - Neurose Σ = s(Abarré) – bv fobie Hans
 - Σ s'articule au niveau de l'énoncé
 - Neurose lot bepaald tussen m-i(a) en $\$ \diamond a \rightarrow$ désir
 - Famil (femme+il)

XVI, 297ev

Σ van disjunctie savoir//pouvoir

- Σ – vanuit onophefbare disjonction savoir//pouvoir
- Opheffen Σ ?
 - Freud denkt dat dit moet lukken
 - bij zichzelf – autoanalyse: opheffen savoir//pouvoir
 - neiging tot terugkeer naar voor Freud = cosmos, kennis of Innenwelt $\rightleftharpoons$ Umwelt)
 - Lacan begint met aandachtige lectuur (retour à Freud) van déchirement bij Freud
 - Na Freud wordt heel duidelijk savoir//pouvoir
 - vooral ook in hypermoderne tijd (objecten zorgen voor pouvoir, niet het weten – met nieuwe hypermoderne Σ van objet//pouvoir??)

XVI, 305ev

Σ = kippenfobie (Helen Deutsch)

- I verhouding met moeder: luxekip voor moeder
 - naar kippen
 - kippen voederen
 - moeder tast aan cloaca of er al ei op komst is
 - in bad
 - vraagt moeder aan zijn anus te voelen zoals bij kip
 - wil moeder anale object geven
- R verhouding met broer:
geseksualiseerde kip (genitale, fallische) voor broer (vanuit referentie naar oerscène??)
 - sterkere oudere broer (rivaliteit) overvalt hem van langs achteren en houdt hem vast: "ik ben haan, gij zit kippetje"
 - angst –weert zich: "I won't be the hen"
objet als enjou (broer op zoek naar egg??)
- effecten
 - kippenfobie
 - virement van I naar S – 'kip' wordt S
 - plaque tournante
 - vire vers hystérie/dwangneurose
 - joint met perversie
 - (verstoppping?? Stamelen??)

XVI, 318, 323

'personne' = Σ

- personne = Σ
(cf. vroeger moi = Σ – vanuit Imaginaire situering)
- personne commence où le sujet est situé d'une façon plus large – via jouissance
- cf. Hans
 - één en al angst = personne de Hans est tout entière devenue un Σ
 - moeder (hommelle) wordt fobische S

XVI, 334

Neurotisch Σ vanuit vérité // savoir=jouissance

- vérité $\leftrightarrow$ savoir vanuit genot (en dus niet vanuit vérité)
- neurose: savoir probleem omdat genot verboden is
 - man = dwangneurose Σ
 - van nature: être le maître
identificatie met S NdP $\rightarrow$ jouissance virile (fallisch)
 - dwangneurose
 - weigert juist meester te zijn
 - hecht belang aan rapport savoir met jouissance
onderhandelt met A entier, om telkens opnieuw dette af te lossen, in een ceremonie – die hem genot oplevert
 - vrouw = hysterie Σ
 - van nature: être La Femme
 - hysterie
 - kan zich niet beschouwen als De Vrouw
 - promoot castratie op niveau van S NdP – voor wie ze zijn genot wil zijn
en weigert elk ander genot als diminution –promoot jouissance als oneindig

XVI, 382ev

Hysterisch Σ = vide

- Σ hystérique
 - Corps vidé, qqchose se vide au niveau du corps ...
 - Verdwijnen sensibilité
 - Verdwijnen motricité
($\leftrightarrow$ pervers: Σ = plénitude, herstellen integriteit A (met fallus))
 - ... pour faire fonction de S
enkel te verklaren vanuit unité S (niet de anatomische arm, maar wat men 'arm' noemt)
- Freuds positie
 - Un Autre
 - Sujet qui est fait savoir dans le champ de l'A

XVI, 388

- Neurose
 - Coalescence structuur=SsS
 - Interroge la vérité de sa structure – et devient lui-même interrogation= Σ
- Analyse
 - Coupure structuur//SsS

SEMINARIE XVII

XVII, 48

Σ op place dominante (agens) in hysterisch discours

Altijd andere substance als agens, op place dominante du discours (place d'où s'ordonne le discours)

- Meester
 - $S1 = \text{la loi}$
- Hysterie
 - $\$ = \Sigma$ (division, déchirement symptomatique)
 - vruchtbaarheid van interrogation (door Σ) hystérique (oa science – PA??)
 - kan wat in ander discours op die plaats staat ook een Σ zijn?
cf. onze tijd: wet = Σ ?
- Universitair
- Analytisch
 - $a = \text{le rejet}$

XVII, 204-205

Impossibilité $\$ \rightarrow S1$ afgedekt door impuissance $a//S2$ (dus geen $S2 \rightarrow a$)

Wat motiveert hysterisch Σ (division, déchirement symptomatique)?

- Niet door $S2$ – want $S2$ is haar productie
- Wel door a te moeten zijn (a die volledig buiten $S2$ valt) – want a -zijn is haar waarheid
hysterie moet a zijn om verlangd te kunnen worden –
 - hommes en raffolent (in hun fantasma!!)
 - maar uiteindelijk toch een beetje magertjes (als dat niet fallisch is aangekleed??)

Σ (of sinthoom) van Sade

XVII, 76

Sade dubbelheid

- eigen leven praticien: masochique
 - *jouer dans des limites sages – jouissance que par des petits moyens*
- schrijver = théoricien: sadique
 - *il aime la vérité*
“God is dood”
 - maar hij weigert die waarheid – in zijn système symptomatique Σ (sinthoom??)
 - na 1ste dood blijft alles animé – cf. 2de dood
 - zichzelf reduceren tot instrument van genot van God – exalteert God

SEMINARIE XVIII

XVIII, 24

$\Sigma \rightarrow$ Revolutie

- Freud revolutionair doordat hij bepaalde feiten als Σ beschouwde (cf. Marx??)
cf. nu ook nog in politiek: slechts verandering doordat men bepaalde 'feiten' als Σ (van het systeem) beschouwt
- Σ ça parle
 - Σ parle même à ceux qui ne savent pas entendre (bv geneeskunde)
 - Σ ne dit pas tout même à ceux qui savent entendre (nl PA)

XVIII, 33

Freud/analyticus/PA = Σ

Freud ontmoette het seksuele op een naïeve (innocent) wijze – en zo ontdekt hij vérité
Freuds theorie is dus Σ van die waarheid van het seksuele

XVIII, 34-35

Vrouw= Σ voor man (cf. XXIII)

- La femme est la vérité de l'homme (enige manier waarop waarheid zich toont is Σ)
 - Femme = support de la vérité
vérité = il y a du semblant dans le rapport de l'homme à la femme, genot in relatie man tot vrouw is geregeld via semblant (wat man niet wil zien, maar wat vrouw zeer goed weet)
 - pour peser un homme rien de tel que de peser sa femme (= cherchez La Femme)
- (man is niet waarheid van vrouw – haar waarheid ligt in haar verhouding tot zichzelf, tot haar eigen lichaam??)

XVIII, 52

Revoluties Marx en Freud – vanuit Σ (feiten als Σ beschouwen)

- (antieke) connaissance
- science
 - (moderne) science
 - Marx
 - Science + capitalisme $\rightarrow \Sigma$
 - Echter: heeft door zijn analyse het kapitalisme alleen maar in hogere versnelling doen gaan
 - Freud
 - Inquiet over Σ – als enige dat nog enig verband had met antieke kennis
 - postmoderne) science
wij nog altijd in PA vanuit Σ
 - Σ = la seule chose qui ne tombe pas à plat, qui ne soit pas inepte comme information (Σ is echte info!!)
 - Σ = enige zekerheid: il y a des choses qui nous font signe, à quoi on (anderen, buiten PA) ne comprend rien

XVIII, 164ev

Revoluties – subversie van ‘kennistheorie’

- Marx
 - Dénonciation van semblant in filosofie en economie
 - kennis (hoogtepunt Hegel) = duperie
 - geld = fetisj/semblant
 - Irruption vérité: Mehrwert als motief voor miskenning waarheid (productieverhoudingen, klassenstrijd)
 - Echter gerecupereerd door kapitalisme, in meesterdiscours (Rusland/China) met als resultaat dat proletariaat dépouillé blijft
- Freud
 - Fundamentele ondervraging van het discours – discours= Σ
 - dialectiek vérité/semblant op het niveau van rapport sexuel
 - geen rapport sexuel (vérité) maar enkel plus-de-jouir
 - enkel rapport sexuel via semblant
rapport sexuel se soutient de la castration = composition jouissance+semblant (cf. castratie in neurose, onder vorm van crainte/évitement)
 - elk discours=semblant – en dus Σ
elk discours is Σ , in de mate dat het een suppletie is voor ontbreken rapport sexuel
 - minder makkelijk recupereerbaar??
recupereerbaar door religie???

XVIII, 90

Écriture → Σ

- Écriture → programmering (determinisme??) → Ubw formaties: lapsus/ Σ
- Ook lapsus linguae (tong/gesproken) is in de grond een lapsus calami (pen/geschreven)
elk Σ is gebaseerd op écriture (cf. later lalangue!!)

XVIII, 123

Politiek en Σ

- Σ institue l'ordre dont s'avère notre politique
(Žižek – ideologie= Σ ↔ ideologie=fantasma)
- Dat soort politiek is interpreteerbaar
mettre la PA au chef de la politique

XVIII, 124

Wetenschap en Σ

- (postmoderne) wetenschap komt voor het eerst tot notie van Σ via de door haar (in samenwerking met kapitalisme) voortgebrachte verontreiniging van het ‘milieu’ (Umwelt)
- revolutie van daaruit??

SEMINARIE XIX

XIX (ou pire), 51-52

Σ = bricolage

- Σ = onvermoeibaar herhalen van bricolage de tous les jours
(cf. Σ in XX: eerder contingency?? Possible??)
 - Σ – vanuit inexistence de la vérité, vanuit vérité qui n'a plus de cours
 - Herhalingsdwang (piétinement à la sortie vers l'existence=jouissance) – vanuit inexistence de la jouissance (jouissance qui n'a plus de cours???)
leidt echter enkel tot genot als nécessité de discours, dus jouissance inexistante)
- In dat opzicht demonstreert het Σ de inexistence comme préalable du nécessaire
(Σ in XX: uiting van nécessaire = ce qui ne cesse pas de s'écrire???)
Nécessité is altijd een nécessité de discours, en als dusdanig een production (door logica, achteraf)

XIX (savoir psychanalyste), 02/12/71

Incompréhension = Σ

- Incompréhension = Σ
 - Niet incompréhension van Lacans onderwijs/discours – door leerlingen dat is structureel!!
 - Analytici begrijpen daar het minst van omdat het om het analytisch discours gaat
cf. meester begrijpt niets van meesterdiscours
cf. histerie begrijpt niets van hysterisch discours
cf. universitair begrijpt niets van universitair discours
 - Wel incompréhension mathématique bij jongeren:
 - Vanuit liefde tot de waarheid
 - Verwachten meer van waarheid dan reductie tot valeurs déductives (deductieve logica)

XIX (savoir psychanalyste), 02/12/71

Σ als waarheid

- Laatste tijd van onderwijs Lacan helemaal over het Σ
vanuit centrale idee Σ = (valeur de) vérité
(mais la vérité n'est pas un Σ / wel waarheid kan zich slechts als Σ tonen)
 - Marx
 - ??
 - 'genezing' Σ via dialectiek van de geschiedenis
 - Freud / PA
 - ??
 - genezing Σ door traduction en paroles van de valeur de vérité van het Σ

SEMINARIE XX

XX, 132

Lalangue / langage / Ubw

- 1ste tijd = lalangue
 - lalangue
- 2de tijd = soort splitsing langage/Ubw
 - langage
 - langage = ce qu'on essaie de savoir concernant lalangue
 - langage = élucubration de savoir sur lalangue, savoir dat effet is van lalangue
 - langage = hypothétique mbt lalangue
 - Ubw
 - Ubw in verhouding tot langage
 - Ubw = gestructureerd als un langage
 - Ubw in verhouding tot lalangue
 - Ubw = savoir qui échappe à l'être parlant
 - Ubw = savoir faire avec lalangue, qui dépasse de beaucoup ce dont on peut rendre compte au titre du langage
 - Ubw = effet de lalangue au-delà ce que l'être parlant est capable d'énoncer

XX, 132

Geen rapport sexuel / amour / Σ , ??

- rapport sexuel ne cesse pas de ne pas s'écrire = impossible
 - Jouissance de l'A corps est inadéquate
 - Man: pervers genot doordat A gereduceerd is tot a (fallisch genot + fantasma)
 - Vrouw: jouissance folle, énigmatique (Autre jouissance)
 - R impossibilité
- Amour = rapport sexuel cesse de ne pas s'écrire = contingence
 - Begin amour
 - Rapport entre 2 savoirs lcs (cf. Sujet supposé savoir in overdrachtsliefde), rapport de sujet à sujet
 - Reconnaissance à des signes ponctués énigmatiquement de la façon dont l'être/partenaire est affecté en tant que sujet du savoir lcs
 - Reconnaissance vanuit rencontre bij partner van traces de son exil du rapport sexuel
 - Σ
 - Affects énigmatiques
 - Doel amour
 - Contingence (rapport sexuel cesse de ne pas s'écrire) ombuigen in nécessaire (rapport sexuel ne cesse pas de s'écrire)
 - Rapport d'être à être – waardoor vraie amour débouche sur la haine

SEMINAIRE XXI

XXI, 11/12/73

Etymologie Σ

- Symptôme = ce qui choit ensemble (wat samen valt)
- Le mot σύμπτωμα, en grec, signifie « accident », « coïncidence » ; il est constitué du préfixe σύν, « avec » et de πίπτω, « arriver », « survenir ». Le symptôme est donc, à l'origine, « ce qui survient ensemble », ce qui « concourt » ou « co-incide », au sens littéral du terme.

SEMINARIE XXII

TOPOLOGIE VAN HET Σ RSI en H Σ A in de *noeud bo*

- definities RSI in *noeud bo*
 - R = *ex-sistence* (wat buiten ring ligt)
 - S = *trou* (wat binnen ring ligt)
 - I = *consistance* (de ring zelf)
 - combinaties RSI in *noeud bo*
 - en hun 'schaduwzijden' = *nominations* (4de *qui fait trou* en die RSI samenhoudt??)
 - S > I = *sens*
Hemmung = *nomination de l'imaginaire* (N')
 - R > S = *jouissance phallique*
 Σ = *nomination du S* (N^S)
 - I > R = *jouissance du corps de l'A corps* (sexué)
angst = *nomination du R* (N^R)
- R & S & I = *objet a*
centraal punt bo-knoop – waarin *ça coince* (XXIII)

- S > I = sens
 - *sens*
 - later *joui(s)-sens* of *sens joui*?
 - vermijdt R
 - *Hemmung*
 - wat is *Hemmung*
 - schaduwzijde van de *sens* in S
 - vertrekt vanuit I=lichaamsfunctie – I=lichaamsfunctie komt in S terecht als I zin krijgt, door S, dan zorgt dat voor een *Hemmung*
 - die *Hemmung* heeft iets *unheimlich*s
 - *Hemmung* in omgang met R (bv *noeud bo*)
 - *Hemmung* = *nomination de l'imaginaire (N')*
 - ogv eerste N' = ego??
dus *Hemmung* op plaats van ego?? cf. schrijversego Joyce (artist)
 - *Hemmung* kan ook 'positieve' functie hebben?? I element dat RSI samenhoudt
- R > S = jouissance phallique
 - *jouissance phallique*
 - vermijdt I
 - Σ
 - wat is Σ
 - schaduwzijde van de *jouissance phallique* in R
 - vertrekt vanuit S=Ubw – S=Ubw komt in R terecht
effet du S en tant qu'il apparaît dans le R – effect van S in R – Σ est du R
 - teken van wat in R niet marcheert
 - *façon dont chacun jouit de l'Ics en tant que l'Ics le détermine* – en dat is particulier
 - geen I
 - Σ = *nomination du S (N^S)*
 - ogv eerste N^S = NdP
Lacan fluctueert over noodzaak NdP als 4^{de}
 - Freud: NdP = 4^{de} die RSI verknoopt
 - Lacan:
 - RSI zonder 4de mogelijk – we kunnen niet zonder NdP
 - R, S en I zijn alle 3 *NdP qui nomment*
 - het is niet omdat NdP in theorie niet nodig is dat we NdP niet altijd in de kliniek effectief terugvinden – RSI in praktijk altijd gedissocieerd??
geen profetie *que nous pourrions nous passer du NdP* (
 - uiteindelijk: NdP = basis van één van de 3 vormen van 4de nl Σ
we kunnen wel zonder NdP, maar niet zonder 4^{de}
dus Σ op plaats van NdP – cf. schrijven latere Joyce
 - later sinthoom (XXIII)
 - Σ kan dus ook 'positieve' functie hebben, als S element dat RSI samenhoudt

- $I > R = \text{jouissance du corps de l'A corps (sexué)}$
 - *jouissance de l'A corps (sexué)*
 - *jouissance de la vie*
 - er is geen *jouissance de l'A corps (sexué)* = geen *rapport sexuel*!!
 - *participe aussi de l'imaginaire du sens*
 - vermijdt S
 - angst
 - wat is angst
 - schaduwzijde van de *jouissance du corps de l'A sexué in I*
borde la jouissance de l'A corps sexué
 - vertrekt vanuit R=genot – R=genot komt in I terecht
 - geen S
 - *donne son sens à la nature de la jouissance phallique* (castratie??)
cf. Hans – sequens:
 - begin:
 - *éveil de la jouissance de l'intérieur du corps*
ex-sistence de la jouissance / hors corps de la jouissance
jouissance phallique s'associe à son corps
 - angst
 - verwerking via fobie = serie equivalenten voor de phallus (fobie & fantasieën)
 - PA = *rendre pure cette angoisse* (terug naar de angst)
 - eindoplossing = *s'accomoder du phallus* = (verstands)huwelijk met phallus
 - angst = *nomination du R (N^R)*
 - ogv eerste N = object???
dus angst op plaats van object??? – cf. *objet dans la poche* in psychosen
 - angst kan dus ook 'positieve' functie hebben?? als R element dat RSI samenhoudt

KLINIEK VAN HET Σ

man heeft 2 Σ ($\Sigma 1$ =vrouw + $\Sigma 2$ =*père-version* (maakt vrouw tot a))) → NdP = Σ voor kind

- voor elke man: vrouw = Σ
 - geen *jouissance du corps de l'A sexe*
 - man met fallus opgezaald (*encombré*) & vrouw als a
→ maakt van *une femme* zijn Σ
 - maken dat die fallus (*jouissance phallique* = castratie) ook haar zaak wordt
– zadelt haar dus ook op met die fallus=castratie
 - vrouw zou castratie van man willen (niet zo)
 - vrouw springt licht met die fallus om
 - Σ = *trois points de suspension dans le non rapport*
man (-) Ander – man vult (-) in als (...) = een vrouw als zijn Σ
 - *neurose croit au Σ* (*y croire* is nog sterker dan *croire à*)
 - *croire à* = aan iets geloven / vertrouwen hebben in
 - *croire à une femme* als Σ
 - miskent *R=ex-sistence* van *une femme*
 - *ne croit pas à une seule femme*, maar gelooft in De Vrouw – de vrouw als soort
 - *Dieu = La Femme rendue toute ...*
 - geeft *une femme* een consistentie – vanuit Ubw (door haar Ubw toe te schrijven??)
 - gelooft dat een vrouw iets kan zeggen dat iets kan betekenen, dat ontcijferbaar is (schrijft haar Ubw toe) ($\leftrightarrow$ epifanie Joyce – niet ontcijferbaar)
liefde = geloven wat een vrouw zegt
(cf. psychose tov stemmen: *croire au Σ + croire le Σ*)
 - XXIII, 101
 - *pour tout homme: une femme = Σ*
 - *pour une femme: l'homme = affliction pire qu'un Σ – nl ravage*
- voor (elke?) man: vrouw=a
 - vader = uitzondering die model van de vaderfunctie wordt
vader = Σ
 - voorwaarden
 - om het even wie moet uitzondering kunnen zijn ...
 - ... maar uitzondering mag niet om het even wie zijn
 - die uitzondering moet het type van die vaderfunctie realiseren
 - die uitzondering moet gerespecteerd en misschien zelfs bemind worden
hoe realiseert die uitzondering dat?
 - heeft minstens *père-version* als Σ (perverse invulling vaderschap)
= *fait d'une femme objet a qui cause son désir*
 - *soin paternel* tov kinderen
 - uitzonderlijk tussenkomen tussen die vrouw en haar objecten a = kids
 - *juste non-dit*
 - niet wetgever = *rien de pire qu'un père qui profère la loi sur tout*
niet opvoeder = *pas de père éducateur surtout*
 - wel *père en retrait sur tous les magisters* (schoolmeester) / *magistères* (hoogste leergezag)
→ *maintient dans la répression sa père-version = mi-dieu = NdP als Σ*

is dat hetzelfde voor man: vrouw = a en vrouw = Σ ???

of komt die oorspronkelijke vrouw=a onder vrouw= Σ uit???

niet analyseerbaar Σ

'slecht' vanuit standpunt PA)

Σ organisé – bv *vivre la grève comme la fête*

SEMINARIE XXIII

UITGEBREIDE SAMENVATTING XXIII

KNOOP = ESPRIT

- I. Freudiaans symptoom → Joyceaans sinthoom (en zijn logisch gebruik)
 - knoop
 - sinthoom = 4^{de} rondje – dat RSI verknoopt
 - sinthoom ≠ symptoom
 - tegengestelde verhouding tot waarheid
 - freudiaans symptoom = waarheid
 - sinthoom stuurt waarheid van het symptoom in de war (door R van genot??)
sinthome déjoue la vérité 22
cf. R se trouve dans les embrouilles du vrai 85
 - onderlinge verhouding
 - sinthoom is het overkoepelende begrip
 - Σ is een vorm van sinthoom
 - Oedipus/NdP = structureel Σ (JAM in titeltje: père=sinthoom!!)
 - NdP = père qui nomme
 - NdP = *père-version* = *version vers le père*
NdP= Σ = mogelijke 'versie' van het sinthoom
 - betekent niet dat klinisch Σ niet meer nodig is!!
klinisch Σ én het structurele NdP= Σ kunnen allebei sinthoom zijn??
NdP= Σ is typisch Σ , dat echter nog allerlei klinische Σ nodig maakt
art is sinthoom dat, in het beste geval, geen klinische Σ meer nodig maakt??
 - lichaam
pulsions = echo in het lichaam van het gegeven dat er een *dire* is
pulsions = *dire qui résonne* omdat het lichaam *orifices* heeft 17
 - vrouw
 - De Vrouw bestaat niet
 - De Vrouw = naam voor God 14
 - vader
 - *père-version* = *version vers le père* 19
 - vader = symptoom én dus sinthoom = 4^{de} ringetje dat RSI verknoopt

- Joyce
 - probleem
verhouding tot vader
 - oplossingen
 - ketter zijn (*hère*)
in verhouding tot kerkvaders (S1) = saint homme = sinthome madaquin
 - fait déchoir le sinthome de son madaquinisme
= ketter tov Thomas Aquinas via andere visie op 'schone'
 - hérétique de la bonne façon = onderkent natuur sinthoom, en gebruikt dat logisch, in zijn R kant (genot!!)
 - kunstenaar zijn
in verhouding tot ...
 - ... ego
1st Joyce: artist = *artificer* = artistiek ego
nog geen sinthoom!!
 - ... genot
Laatste Joyce: kunst=sinthoom
 - ondergraaft ook in kunst het esthetische
 - *chargé de père* 22
art als sinthoom dat komt ipv ontbrekende NdP= Σ
 - *répondant de son phallus* 15
 - naam maken
in verhouding tot weten (S2) = universiteit
 - Joyce daar een 'held' – *hère* wordt *héros*
 - Joyce doet lezen??
- controle
equivoque = enige wapen tegen symptoom 17

- **II. taal maakt gat in R**
 - knoop
 - sinthoom = 4^{de} rondje
 - 4de rondje niet herleidbaar → sinthoom=oerverdrongene 41
 - 4de rondje zorgt voor *coinçage* → sinthoom= R
 - geometrie zonder I=*débilité*(=*Hemmung*??)
 - taal
 - *fait trou dans R, mange R* 31
 - Joyce 37-38
viseert sinthoom
 - substantialiseert sinthoom in zijn I consistentie
 - als R ex-sistentie
 - als S trou = oerverdringing (onherleidbaar gat)
- **III. knoop = support van sujet (parlêtre)**
 - knoop
 - knoop met 4
S=Ubw=trou, I=consistance en R=ex-sistence + 4^{de} rondje = sinthoom
 - knoop geeft directe toegang tot R (monstration)
tov knoop dus niet het *unheimliche* van de klassieke I=*Hemmung* tov R 48
 - psychose
 - paranoia (maar ook de personnalité (persoonlijkheid))
 - R, S en I continu (eenzelfde consistentie) 53
(geen ontknoping??)
 - *délire*?? Zonder sinthoom??? – sinthoom bij gebrek aan *délire* (*délire* is soort equivalent van Oedipus=NdP)
 - ook in melancholie geen sinthoom – in de mate dat ook daar één *délire* is??
 - psychose buiten paranoia – schizofrenie
wel met sinthoom?? Cf. Joyce
 - neurose
 - *rapport privilégié* tussen sinthoom en Ubw, *sinthome se relie à l'Ubw=S*
 - *I se lie au R*
 - R ↔ sens
 - *jouissance de l'A barré* (geen genot van A de l'A) – vanuit I en R??? 55ev
 - *sens* – vanuit S en I
 - *jouissance phallique (parasitaire)* – vanuit S en R, vanuit parole 56

JOYCE = PISTE

- IV. Joyce = enigma ...
 - R
exclut le sens
 - lichaam
I bij *parlêtre*
 - *mental*
 - *mental* (psychische) = *mentir*
 - (zorgt voor Hemmung??)
 - *corps*
 - vanuit zijn mentalité komt *parlêtre* tot *adorer son corps*
parce qu'il croit qu'il l'a, c'est sa seule consistance ... mentale
 - maar *ce corps fout le camp à tout instant* 66 (seksuele genot ontsnapt)
→ *mépris(e)* = enige verhouding tot lichaam
 - PA
sutures of *épissures* maken (ineenvlechten kabels)
 - klassiek PA: analyticus vlecht I en S (*savoir* Ubw) ineen → *sens*
 - lacaniaanse PA: analysant leren hoe hij S (sinthoom) en R (genot *parasite*) kan ineenvlechten 73 → *j'ouïs-sens* = *ouïr un sens* (zin horen)
 - Joyce

- Joyce
 - oorzaak probleem
 - genot van *A barré* (geen genot van A de l'A) / geen *rapport sexuel* enigma voor zichzelf (genot als A??)
 - *père indigne et carent*
 - oplossingen

déchiffre sa propre énigme dans ses Σ – mais ça va pas loin, car il croit à tous ses Σ 69

 - 1ste Joyce

3 symptomen samen: vader + vrouw Nora + schrijversego

 - S Σ = vader
 - wortelt in vader én verloochent (*renier*) vader 70
 - cf. "Portrait"
 - *old father=artificer*
 - Stephen
 - smeedt via die vader=*artificer la conscience créée de ma race*
 - enigma dat Joyce voor zichzelf is ...
geen adoratie, integendeel: *ricane* met Stephen!!)
 - enigma = *énonciation* waarvan *énoncé* duister blijft 67
 - enigma = *art d'entre les lignes* 68
 - maar ver draagt dat allemaal niet ...
 - cf. "Ulysses":
 - vader=onvindbaar
Bloom=vader? Nee! *plus de père pour moi!!* 69
 - Stephen
van dezelfde S=materie als 'vader' Bloom – cf. Blephen & Stumm
 - R (centrale) Σ = Nora
 - Nora = vorm die *non-rapport sexuel* aanneemt 70
 - 3 vormen
 - Joyce maakt van Nora *une femme entre autres qui a rapport à n'importe quel autre homme*
 - cf. *père-version* = maakt Nora tot a???
 - cf. seksuele cuckoldfantasma Joyce???
 - (op het moment dat hij even terug gaat naar Dublin)
 - Joyce = moeder tov Nora (draagt haar in zijn buik)
pire égarement tov een geliefde!! 74
 - Joyce = *artificer* tov Nora, weet wat hij met Nora moet aanvangen
 - I Σ = schrijversego

cf. "Portrait of The Artist"
 - Laatste Joyce

sinthoom = nieuw soort schrijverschap

 - *savoir faire* = *art* als *artifice* (overstijgt genot van Witz) 64
 - desarticuleert Engels (cf. Sollers: *l'élargues* – als manie)
 - *inconceivably private jokes* en *eftsooneries*
 - verschil *phonation* en *écriture* 76

- V. Joyce = fou?
 - knoop
 - topologie van de knopen
 - dynamiek: *ça sert à rien mais ça serre (coinçage)* (nl R of a??) 81
 - knoop=R – en toch nog plaats voor een R dat door knoop blok gezet wordt
 - topologie van oppervlakken
 - I geometrie ogv *soufflures* 86
 - (cf. lichaam vrouw als handschoen)
 - R ↔ vrai
 - *Vrai fait plaisir* = lustprincipe
 - *R ne fait pas plaisir* = jouissance = jenseits van lustprincipe (cf. maso) 78
 - *R se trouve dans les embrouilles du vrai* 85
 - Joyce

- Joyce
 - probleem – Joyce = *fou*? 77, 87
 - zoals bij veel mensen: geen knoop maar een ‘open’ klaverblad
 - RSI *embrouillés au point de se continuer* ...
(cf. paranoïa=personnalité??)
 - ... waardoor *dénouement* van knoop
(niet bij paranoïa??)
 - oorzaak: vader was nooit vader, Joyce heeft niets van vader geleerd
carence paternelle / démission paternelle → *Verwerfung de fait* 89
 - oplossing: hoe lost Joyce zijn *dénouement* (klaverblad) op?
via sinthoom??
 - *croyance* in leer=*appareil* Kerkvaders
(via bons pères = church diplomatics = Jezuïeten)
 - dubbele houding
 - zeer kritisch ...
 - ... maar blijft *armature de sa pensée* 78
(cf. wortelt in vader én verloochent hem)
 - consequentie: als The Artist verdeeld tussen 3 ‘religieuze’ identificaties
 - vader=God=*façonneur=artificer*?? 80
 - zoon=Christus=*Redeemer* 79
 - Verlosser = *père-version* of maso-verhouding tov sado-vader 85
 - (↔ castratie = S overdracht van fallus tussen vader en zoon)
 - jezuïet: *trucs* van *silence, exile and cunning*
 - obscene brieven aan Nora 83
 - Lacan *ne s’y retrouve pas*, in die brieven – valt terug op vergelijkbare kliniek
drôle de rapport sexuel
 - *femme élue*
Nora lui va comme un gant retourné
elle ne sert à rien, mais le serre comme un gant
cf. *soufflure* 86
 - *femme dépréciée*
Il ne s’en gante qu’avec la plus vive des répugnance
 - catastrofe telkens Nora moet bevallen 84
 - vanuit cuckoldfantasma (kind van ander)???
 - vanuit haar verknopingsfunctie??
 - kan hem niet meer *serrer*?? (zit niet meer zo strak als een handschoen)
 - De Artiest zijn 87
 - kunstenaar die heel de wereld bezig houdt 88
 - kunstenaar die naam maakt
valoriser le nom qui lui est propre
 - maken dat eigennaam meer is dan S1 in relatie tot S2
 - *réduire son nom propre au nom commun* 89
 - *aux dépens du père* 89
 - veel universitaire literatuur 77
kunstenaar die heel de wereld bezig houdt
wil dat wereld hommage brengt aan die naam

- **VI. Joyce belegerd door *paroles imposées***
 - knoop
 - implicatie Lacan
 - *je tourne en rond* ($\leftrightarrow$ *je ne cherche pas, je trouve*) 91
 - naam geven aan knoop (met 5)?
 - *sens* = S en I
 - *ratage/lapsus* knoop $\rightarrow$ correctie/compensatie via sinthoom 99
sinthoom laat knoop toe van te doen uitschijnen dat hij knoop met 3 is 94
 - relatie sinthoom en R van het Ubw (maar is dat Ubw wel R?)
 - Joyce
 - Probleem
 - Carence paternelle (geen NdP) 94 ...
 - ... leidt tot *paroles imposées* 96
belegerd door *parole* = *parasite, placage, cancer* 96
cf. gevals-presentatie – bv *sale assassinat politique*
 - Oplossingen
 - antwoord op *paroles imposées*
 - *dissolution/briser/démantibuler* taal via *écriture*
geen *identité phonatoire* meer
 - S: wordt *équivoque*, wordt pure *distorsion de voix*
 - bron van genot
cf. ambiguïteit
 - *se libérer du parasite parolier*
 - zich zoveel mogelijk laten overweldigen door *polyphonie parole*
(ipv door betekenis parole)
 - cf. gevals-presentatie – bv *assassinat* $\rightarrow$ *assistanat*
 - Naam maken
 - *Se vouloir un nom* 94
 - Via kunst/schrijven die zo particulier is dat Lacan die sinthoom noemt
cf. *dissolution* taal via *écriture*
 - vrouw = Σ (JAM titeltje: vrouw = Σ – en dus niet sinthoom)
 - koppel met vrouw Nora
 - normaal (neurose): seksuele equivalentie $\rightarrow$ geen *rapport sexuel* 100
 - Joyce: sinthoom $\rightarrow$ geen seksuele equivalentie $\rightarrow$ *rapport sexuel* 101
 - voor elke man is een vrouw een Σ
(*sinthome* in transcriptie?? moet Σ zijn!!)
geval van Joyce (ogv cuckoldfantasma??)
 - past hem als binnenstebuiten gekeerde handschoen ...
 - ... die hij met grootste afkeer aantrekt
 - voor een vrouw is De Man = *ravage* voor vrouw
voor een vrouw is De Man *tout ce que vous voulez, une affliction pire q'un Σ*
 - koppel met dochter Lucia (*folie à deux*??)
 - Lucia schizofreen = ontvangende telepatie en informeert hem zo 95
 - Joyce 'gelooft' daarin, verdedigt haar tegen psychiaters (oa Jung)
il lui attribue le prolongement de son propre Σ

RÉEL = INVENTION

- VII. fallace getuigt van R
 - R ↔ vrai 116
 - *vrai = ce qui a un sens*
démontrer 113
 - *R n'a aucun sens*
montrer 113
 - vrouw en fallus
 - vrouw
 - *La femme ≠ toute – les femmes ≠ un ensemble* 110
 - *ensemble des femmes a engendré lalangue*
lalangue = geheel equivoques die in taal mogelijk zijn
lalangue = prothèse de l'équivoque 117
 - homme
 - *homme = porteur de l'idée du S* (met syntaxis)
 - *une femme n'a jamais un sens pour l'homme* (cf. Nora voor Joyce) 117
(en dus is een vrouw = R → maakt van une femme een deel van een soort)
 - fallus verifieert dat *faux trou* toch R is 118
 - Joyce
echte artist= *artificer*
 - volledig gegrepen in zijn *savoir faire*)
 - zonder te weten dat hij sinthoom maakt/simuleert 118
 - Dora
 - hystérie én Freud op scène door HCixous
 - geen hystérie zonder A (overdracht) – *hystérie est toujours deux* 106

- **VIII. sens, sexe en R**
 - R ↔ sens
 - R forclot le sens 121
sens weegt zwaarder dan NdP (= *qqchose de léger*) – en dus moeilijker te verwerpen
 - R
 - S(A/)
 - *pulsion de mort = R comme impensable* 125
 - af en toe *émergence* van *bout de R (trognons)* *qui ne se relie à rien* 123, 128
 - doordat iemand zich in positie van *ordure décidée* zet (PA!!)
 - Lacan probeert dat, met “*il n’y a pas de rapport sexuel*” ...
... maar: *il y a* zeggen betekent dat het misschien al niet meer echt R is
 - sens
 - Freud: *n’a fait que du sens* (via Ubw) → Lacan wanhopig 128
 - Lacan: nieuw I = I *qui instaure le sens* 121
copulatie S=taal (Ubw) en I=lichaam=ego → sens 122
 - vrouw / vrouw fallus
 - vrouw
vanuit Oshima “*Empire des sens*” = extreem vrouwelijk erotisme 126
 - fantasma
 - man eerst doden ... en dan pas castreren
(waarom moet hij eerst dood, dat is het fantasmatische element: *homme mort*)
 - verhindert *rencontre*
 - geen A de l’A
 - elke vrouw kan *barre* tussen S en s overslaan (*sait sauter la barre*)
 - geen A die als partner zou kunnen antwoorden
 - *La Femme = dieu = A de l’A*
La Femme n’existe pas
 - man
 - fallus
 - *truchement=instrument est à mettre au rencart*
 - amour
 - *fait l’amour avec son Ubw*
 - Joyce (laatste Joyce, Finnegans Wake)
 - verhouding tot PA (sens)
 - suggereert dat hij makkelijk analyseerbaar zou zijn (Joyce maniable) ...
 - ... maar Joyce=a-Freud (affreux)
sinthoom niet analyseerbaar vanuit Freud (S=Ubw, *désabonné* tov Ubw) 120, 125
cf. katholieken (Jesùieten opvoeding), cf. Japanners
 - verhouding tot geschiedenis (fantasma)
 - Lacan: *histoire = le plus grand des fantasmes* 124
 - Joyce gegrepen in mythische visies op geschiedenis
– waarvan hij met Finnegans Wake een sinthoom maakt
 - Vico’s geschiedenis als eeuwige terugkeer
 - Uiting van afkeer van geschiedenis = er is geen geschiedenis
 - Maar door Finnegans Wake als een droom te presenteren zegt Joyce
echter dat Vico ook maar een droom is
 - Jungs geschiedenis als collectief Ubw

- psychoanalyse ↔ filosofie
 - *folisophie* ↔ *sagesse* vanuit *manque*
 - PA als discours
 - *semblant le plus vraisemblable*
 - *faire semblant de a = ordure décidée*
 - mens die niet 'mens is', maar resoluut op plaats van de *ordure* die hij is
 - court-circuit (naar R??) *passe par le sens*
iets van R terugvinden

- IX. Ubw → R
 - R=Lacan ↔ Ubw=Freud 139
 - I = corps I
 - Freud construeert narcisme
 - Lacan herschrijft narcisme als I
 - S
 - Freud ontdekt Ubw
 - en Lacan herschrijft dat linguïstisch
 - Ubw veronderstelt NdP=*Dieu* 136
 - Ubw = S = realiteit
 - Ubw = parler pour soi 129
 - Ubw = savoir
 - *savoir Ubw = élucubration*
 - *savoir Ubw = savoir parlé*
 - *savoir Ubw = remémoration* ogv S1-S2
 - R
 - Freud – geen echt R
 - *énergétique qu'il n'a jamais vraiment fondée* (lustprincipe) 130, 135
 - veronderstelt niet noodzakelijk het R (R daardoor verborgen)
 - Lacan – vindt R (in PA) uit (*s'est imposé à moi!!*)
 - R = *sans loi = impossible* 137
ne se pense pas (S) – ne s' imagine pas (I) – ne s'écrit pas (R)
 - R onderscheiden van Ubw in de mate dat Ubw altijd naar lichaam refereert 135
 - R via knoop
 - R = 3^{de} element/*organe!!* dat S en I samenhoudt 132
R n'a pas de sens – sens = A van R
 - R = knoop van 3
 - R = sinthoom – dus 4de element
 - R = uitvinding = forçage = trauma 131
 - R van Lacan
 - uitvinding R = Lacans sinthomatische reactie op Freuds Ubw als realiteit
toute invention est un sinthome 132
 - *cigare tordu* = symptoom van Lacans R 139
 - kan iemand anders nu eens iets bruikbaars uitvinden? 129
 - Joyce
 - normaal
 - taal die men spreekt = creatie in de mate dat men die op elk moment *sens* verleent
 - elk geeft vanuit zijn particuliere Ubw op elk moment via zijn *parole=dire un coup de pouce à la langue qu'il parle* – en houdt haar zo levend / maakt zo realiteit
 - Joyce
 - taal die hij verkiest niet te spreken nl *Gaelic*
 - andere verhouding tot taal die hij wel spreekt nl Engels = destructie!! 133

- PA
 - PA ≠ sinthoom (symptoom??) 135
 - *pratique efficace* (= therapie / toegepaste PA??)
vanuit de knoop
 - *PA réussie* (= passe??)
on peut se passer du NdP (basis Ubw) à condition de s'en servir 136
(NdP als sinthoom??)
 - analyticus = sinthoom 135
 - *petit trou (pas A de l'A) qui fournit une aide contre ...* 136
 - ... via equivoques
 - *je n'y tiens pas spécialement, je les démystifie* 137
 - equivoque om iets uit te drukken 153 (↔ Joyce maakt zo enigma's)
- politiek
 - maoïsme? *j'attends, mais je n'espère rien ...* 138
 - anarchiste? sûrement pas! 138

CONCLURE

- X. écriture van het ego
 - Topologie
 - logique de sacs et de cordes 146
 - sacs = topologie van de oppervlakken?
 - cordes = topologie van de knopen
 - knoop = écriture
 - 2 soorten écriture 144
 - filosofie: $S \rightarrow écriture$
 - écriture = *précipitation du S*
 - bv Derrida (vanuit Lacan)
 - Lacan: écriture $\rightarrow S$:
 - $R = ce\ qui\ ne\ peut\ que\ s'écrire$
 - écriture = *faire qui donne support/appui à la pensée*
écriture = *faire* waaraan S zich kan vasthouden
 - bv knoop (met oneindige rechten) = support voor *trait unaire* (*ce qui fait un* – waardoor substitutie mogelijk is) 146
 - logique de sac
 - implicatie Lacan
 - Joyce authenticiteit
 - tekst is knoop ...
 - ... maar Joyce zelf had daarvan geen idee 143, 153
 - Lacan moeizaamheid
 - vond knoop 143 (of uitvinding??) ...
 - ... maar verliest de draad tussen zijn knoop en Joyce 143
 - lichaam 149, 154
 - oude visie op Ubw (romantisch??)
 - probleem: *ignorance* over wat zich in ons lichaam afspeelt (*Unerkannte!*)
 - gevolg: psychologie = *image confuse* van ons eigen lichaam
– waardoor dat lichaam aan ons vasthangt (geaffecteerd met dat lichaam)
adorer son corps – als iets dat men 'heeft', dat niet *détaché* is
 - nieuwe visie op Ubw (Freud)
 - relatie tussen dat vreemd lichaam en het Ubw
via S over lichaam weten
 - lichaam is opgeplakt (narcisme) – en kan dus ook als los van ons gedacht worden
 - dans 154
raar dat dans het lichaam niet meer van pas komt
zou van dans een *condensation* kunnen maken (om lichaam te 'hebben'?? om met lichaam samen te vallen??)
 - vader
vader bij Freud = *père-version* 150
 - *loi de l'amour* of eeuwige liefde gebaseerd op vader
 - vader die castreert (en dus van vrouwtjes priveert – cf. oerhorde)
 - PA $\neq$ biografie schrijven 146
 - biografie schrijven = passage ene écriture naar andere écriture
 - PA = passage écriture naar énoncés
niet zeker dat PA tot schrijven zal leiden

- Joyce
 - oorzaak probleem = verhouding tot vader
 - soort perversie in verhouding tot vader = andere *père-version*??
 - 2 componenten probleem
 - door epifanie taal ... 154
S=Ubw gelinkt met R (ringen dooreen)
 - ... verdwijnt band met I lichaamsbeeld 148
rupture de l'ego libère le rapport I, I fout le camp
(Ubw laat dat toe, doordat het gelinkt is met R)
cf. bekentenis Joyce in "Portrait"
 - vastgebonden en geslagen door vriendjes (oa *eron*)
 - reactie: *I fout le camp* (*liegenlassen* lichaam)
 - geen pervers genot (maso!) – maar soort *dégoût* tov *raclée*
 - PA vond geen nieuwe perversie uit – dankzij Joyce raken we echter aan iets waaraan Lacan zelf ook nog niet gedacht had 153
Dégoût tov slaan doet Joyce relatie tot zijn lichaam metaforiseren
 - verjaagt lichaam alsof het een boze herinnering ware
 - verliest lichaam *as easily as a fruit is divested of its soft ripe peel*
laisser tomber du rapport au corps propre
 - geen wrok tov vriendjes (agressie uit I relatie??)
sudden woven anger gaat meteen liggen
 - oplossing (*correcteur, rabouage, réparation*)
schrijversego als sinthoom = *écriture* is wezenlijk voor zijn ego 147
 - bepaald soort schrijven: *équivoques*
 - *équivoques*
 - die niets uitdrukken, maar enigma's vorme
enigma = onbegrijpelijke *énoncé* doet vraag naar *énonciation* stellen: waarom zegt hij zo iets 153
 - waarvan Joyce zo geniet 147
 - on y perd toujours son latin → 300 jaar werk voor universitair
 - tekst = noeud bo
maar Joyce zelf weet dat niet – lezer ziet dat des te meer
 - belang *encadrement*
 - cf. grap Cork met kader van *cork*
 - cf. kader hoofdstukken "Ulysses"
encadrement heeft minstens homonymische relatie met het beschreven beeld
encadrement gelinkt met *éttoffe même* van wat verteld wordt
 - cf. leer Kerkvaders??
 - gevolg (sociale band) 151
Joyce onleesbaar ... omdat hij geen enkele sympathie opwekt
 - omwille van ander ego
 - omwille van ander genot

KORTE SAMENVATTING XXIII

3 delen + besluit

- *esprit des noeuds*
- *piste de Joyce*
- *invention du Réel*

komt neer op een dubbele rode draad in XXIII

- geest van de knopen → uitvinding R
 - geest van knopen = verstand hebben van knopen
cf. *esprit des affaires* = handelsgeest of handelszin
ironisch – want Lacan geraakt voortdurend in de war met die knopen
 - maar zo vindt Lacan wel R uit
R = waar mens voortdurend mee in de knoop geraakt
 - Freud ontdekt Ubw
– via Ubw formaties: droom, witz, lapsus
dat noemt Lacan het Freudiaanse Ubw
 - Lacan vindt het R uit
R wordt door Ubw afgedekt, dat je niet kan ontdekken (oerverdrongene)
– Lacan vindt R uit via de knoop
dat noemt Lacan het Lacaniaanse Reële
verhouding Lacan tot Freud – cf. hfst IX
- piste van Joyce → uitvinding sinthoom
 - piste van Joyce = in de voetsporen van Joyce
cf. Lacan-Dante daalt aan de hand van Joyce-Vergilius in hel af (JAM achterflap)
ironisch – want Joyce is onleesbaar, niet te volgen – Lacan is voortdurend het spoor bijster,
verliest voortdurend de draad in het oeuvre van Joyce – cf. hfst X
 - en zo moet Lacan wel komen tot een andere kant van het symptoom:
de R kant van het symptoom, een R symptoom
 - Freud = S kant van het symptoom, implicatie van het Ubw in het symptoom
 - Lacan = R kant van het symptoom, implicatie van het genot in het symptoom
= symptoom dat je zoveel kan analyseren als je maar wil maar dat daardoor toch niet
verdwijnt, gewoon omdat het spreekwezen niet zonder dat symptoom kan (omdat het
daarvan geniet!!)
dat symptoom noemt Lacan het sinthoom

dubbele rode draad vertaalt zich in het gegeven dat in alle hoofdstukken dezelfde thema's terugkeren

- Lacan zoekt zijn weg in de topologie
 - Lacan probeert uit te leggen waarom de knoop van RSI zelf R is
 - knoop als onvoorstelbare *écriture* – waarmee hij voortdurend in de war geraakt
 - verschillende soorten *écriture* – cf. hfst X
 - eerst S en dan *écriture*
 - eerst *écriture* en dan S – dit is het
 - Lacan zoekt welke knoop kan tonen waarom sinthoom onmisbaar is voor het spreekwezen dat is de functie van het 4de rondje
- Lacan probeert R, S en I te herdefiniëren

vroeger S primair, R en I van daaruit gedefinieerd
nu R, S en I telkens vanuit hun verhouding tot de 2 andere gedefinieerd

 - R van het genot
 $R \leftrightarrow \text{sens, Ubw, fallus, vrai, loi, ordre}$
 - I van het lichaam
 - het lichaam dat één is
... maar openingen heeft waarin de pulsies als een *dire* resoneren
 - het lichaam dat we adoreren ...
... maar dat het op elk moment kan afbollen (*foutre le camp*)
oprotten, opdonderen, opflikkeren, oplazeren, opsodemieten
cf. hfst X ivm Joyce
 - S van de taal of het Ubw
 - Ubw is gestructureerd als een taal ...
 - ... taal = *élucubration de savoir* = mannelijke fallische constructie, bovenop de *lalangue*
lalangue = geheel equivoques geproduceerd door het spreken van vrouwen ondereen
- Lacan probeert De vrouw en de vader op hun plaats te zetten
 - De Vrouw
 - De Vrouw – die een naam van God is – bestaat niet
 - een vrouw bestaat wel – in verhouding tot een man kan een vrouw op 2 manieren bestaan:
 - een vrouw is voor elke man een symptoom
– een zinloos sinthoom, dat zijn RSI verknoopt
 - anderzijds kan de man voor een vrouw een ravage zijn
– een ravage doordat hij haar RSI doet ontknopen
 - De Vader
 - père-version
S of religieuze vader (NdP) is maar één versie van het sinthoom, van het 4de ringetje
 - sinthoom of 4de ringetje kan gerust iets anders dan NdP zijn

- Lacan probeert vanuit Joyce een nieuwe visie op de psychose te ontwikkelen
 - is Joyce *fou*? nieuwe definitie van *folie*
 - niet meer klassieke=structurele definitie van *folie* met de waan als oplossing voor verwerping NdP cf. Schreber paradigma
 - nieuwe=topologische definitie van *folie* met het symptoom als oplossing voor verwerping NdP
 - symptoom waar men niet zonder kan, dat R is, een vorm van genot
 - en dat Lacan sinthoom noemt
 - cf. Joyce – niet als paradigma, maar als een *inconceivably private case*
 - basis is en blijft probleem Joyce met vader
 - Verwerfung de fait ...
 - ... van *père carent, indigne, démissionnaire* – die hem niets geleerd heeft
 - gevolgen = folie van Joyce

2 versies of 2 topologische presentaties (zoektocht Lacan)

 - 1ste versie: RSI continu als klaverblad 77, 87
 - 2de versie: specifieke fout in verknoping RSI
 - alleen R en S continu – zitten dooreen
 - vertaalt zich in taalphenomenen: epifanie = cf. *paroles imposées??*
 - I niet verknoot – I bolt het af
 - vertaalt zich in gevoel dat lichaam van hem kan afvallen – als een schil
 - cf. scène geslagen door vriendjes
 - *some power was divesting him of that sudden woven anger as easily as a fruit is divested of its soft ripe peel*
 - oplossingen – allemaal literair
 - zijn autobiografie als The Artist – die hem een ego geeft
 - Kerkvaders ipv eigen vader
 - kiem Verlosserswaan?
 - zijn vrouwen – die hem een lichaam geven
 - obsceen schrijven aan vrouw Nora – *qui lui va comme un gant retourné*
 - *folie à deux* met dochter Lucia – geloofde in haar telepathische gaven
 - zijn nieuwe manier van schrijven – die hem een naam geven
 - desarticuleren Engels – *dissolution langage*
 - & enigma creëren via eindeloze equivoques
 - en zo naam maken – cf. universitaires bezig houden
 - kiem van *pousse-à-La-Femme* ?

SEMINARIE XXIV

XXIV, 16/11/76

Einde PA via identificatie

- 3 identificaties Freud
 - oedipus: identificatie als liefde = identificatie met vader
 - histerie: identificatie als participation = identificatie met gemis
 - identificatie met trait unaire bij personne indifférente
 postfreudiaanse einde van PA = identificatie met analytiscus – maar waarmee juist?
 - Identificatie met Ubw analytiscus? Onmogelijk: Ubw blijft Autre!
- 4de identificatie Lacan

einde PA = identificatie met Σ (sinthome?)

 - identificatie = savoir faire avec son Σ
 - débrouiller (ontwarren) & manipuler son Σ
 - cf. met (spiegel)beeld – imaginer la façon dont on se débrouille avec son Σ
 - en prenant ses garanties, une espèce de distance
 - Σ kan partenaire sexuel zijn = partner die men seksueel ‘kent’
 - Vooral (enkel?) bij man

Σ est ce qu’on connaît de mieux ... sans que ça aille loin nl man neukt=kent vrouw (identificatie met vrouw op dat moment?? Cf. “hoe schoon ...” bij Schreber)
 - Vrouw

kennis van man gaat verder dan die van het seksuele kennen in coïtus ... maar ook niet zover dat ze man zou creëren
 - Ça va pas loin

XXIV, 14/12/76

Hystérie en Σ

- Hystérique = hystorique
 - krijgt enkel consistence vanuit het Ubw=histoire=Ander=chaîne de générations
 - soutenue dans sa forme de trique (corps) door armature van amour pour le père (die chaîne de générations verankert)

amour pour le père dus basis van Ubw formaties (lapsus én Σ)??
- Lacan = perfecte hystérie = hystérie zonder Σ
 - Perfecte hystérie = Ubw zonder amour pour le père??
 - Σ van Lacan – af en toe nog wel Σ (ogv Ubw mét amour pour le père??)

cf. geslacht missen: “Mlle en est réduit (ipv réduite!!) à ne manger que des écrevisses à la nage”

XXIV, 18/01/77

bo-knoop met 4

= quatresse (tresse!!)

- S = Signifiant
- Σ = signifié
- I = corps imaginaire (i(a))
- R = suspendu au corps (a)

Mogelijkheid dat I se continue dans R (welke kliniek??)

= corps (I) comme appendices de la vie (R) (cf. Freud met theorie Weissmann)

XXIV, 15/02+77

- Savoir y faire met Ubw
- Ubw=lcs réduit le sinthome??

XXIV, 15/03/77

HZA

- **poëzie**
 - Imaginairement S
 - Cf. PA = linguïstie – met S1 représente sujet pour S2 – S2 met sens double
 - Vérité dat er geen rapport sexuel is
R exclut le sens → geen vérité sur R
- **mensonge**
 - Réellement S
 - R inclus dans le S
- **Hemmung**
 - Geometrie (des anges) = mos geometricus (Kantiaanse ruimte??)
(alles volgens de methode van de geometrie oa deductie)
 - Symboliquement I
 - 'alles kan'??
 - echte geometrie, met een lichaam (structuur via de topologie/)
 - inhibition/tracas (cf. vele 'erreurs' Lacan, die geen lapsussen zijn, maar uitingen van Hemmungen tov topologie door verhouding tot het eigen lichaam via spiegel)
- **Σ**
 - la seule chose vraiment réelle / la seule chose qui conserve un sens dans le R
 - s'il a de la chance le psychanalyste peut intervenir S pour dissoudre Σ dans le R
- **angst**
 - Symboliquement R
 - Ce qui du R se connote à l'intérieur du S (Wat in binnenste buiten gekeerde torus zit)
- IS = poëzie
- RS = mensonge
- SI = klassieke geometrie
- RI (= Hemmung??)
- SR = angst
- IR (= Σ ??)

XXIV, 19/04/77

varité du Σ

- Analysant
 - Moi
 - supposé avoir des intentions
 - dit impérativement (cf. S2) – met effect van subjectivering zowel bij toehoorder als spreker
 - regel vrije associatie (ingaaand tegen die intentions du moi??)
 - hoe heeft VA te maken met R?
 - letter met neiging om R te vervoegen – wat onmogelijk is
 - gaat om lalangue
 - omdat juist zijn parents=proches hem lalangue geleerd hebben, kan spreekwezen niet zien/zeggen wat het particuliere is van zijn relatie met zijn parents=proches
 - leidt dat dan tot PA = autisme à deux?
nee! dat autisme à deux wordt juist geforceerd/doorbroken doordat lalangue une affaire commune is
 - hoe heeft VA te maken met vérité?
 - Freud gelooft wel dat er een soort vrai geraakt kan worden nl trauma
Laca: Freud délire juste ce qu'il faut!
 - Lacan: VA niet rechtstreeks te maken met waarheid
 - parle à côté du vrai , parce qu'il ignore le vrai connaît pas la vérité parce qu'il ne peut la dire
 - maar wel een waarheid in usure (beetje bij beetje, slijtage) van VA ontstaand
vorm van waarheid ontstaat in wat analysant zegt in afwachting van het zeggen van de waarheid
nl vérité variable of varité
doordat analysant de varité van zijn Σ (ce qui ne cesse pas de s'écrire (nécessaire!)) uitspreekt (Σ = vérité, die in VA variabel wordt) (Σ onder overdracht???)
cf. Lacan met fysiek Σ rugpijn
 - analyticus leest die vrije associatie
interprétation poétique naar model van Chinese poëzie (chantonner/moduler)
 - tegengesteld aan S qui fait résonner le sens (mou, ça tamponne)
 - pour autant qu'un interprétation juste éteint le Σ , la vérité se spécifie d'être poétique
 - interpretatie = forçage

XXIV, 10/05/77

mental = sinthome??

- Freud:
 - Ubw = mental = tissage de mots waartussen bévues possibles met zelfde faiblesse als I
 - verbergt R = ce qui ne cesse pas de ne pas s'écrire = impossible
- Mental = sinthome = signe (congruent met R)

SEMINARIE XXIV

XXV, 10/01/78

Σ en fin de l'analyse

- passe – PA pure
 - on a deux fois tourné en rond – et retrouvé ce dont on est prisonnier
- therapeutisch – toegepaste PA
 - deux fois tourner en rond, pas certain que ce soit nécessaire
 - suffit qu'on voit ce dont on est captif
suffit qu'on sait pourquoi on est empêtré de ses sinthomes (Σ)
PA rend compte de pourquoi on a ses Σ
nl vanuit Ubw= face de R du Σ
 - il y a le symbolique=langage
 - on apprend à parler & we krijgen Ubw = we laten ons door de taal allerlei suggereren
 - ça laisse des traces et des conséquences = sinthome / Σ

SEMINARIE XXVII

Marx en het Σ

- uitvinder van Σ = verstoring orde (proletariaat) noemt hij Σ
- maar ook restaurateur de l'ordre – doordat hij in het proletariaat= Σ weer de sens inblies (alleen al door het proletariaat als dusdanig te benoemen, in zijn onderscheid met de kapitalist)
hiërarchie gebaseerd op het management van de sens ($\leftrightarrow$ tourbillon R)